

O'zbekiston kelajagi buyuk davlat

Gazeta 1969-yil 1-iyuldan chiqa boshlagan Ijtimoiy-siyosiy gazeta

Xalq deputatlari Muzrabot tumani Kengashi va tuman hokimligining nashri

2025-yil 30-iyun Dushanba № 12 (4508)

Xalq deputatlari Muzrabot tumani Kengashining **QARORI**

Muzrabot tumani mahallalarining nomsiz ko'chalariga nom berish to'g'risida

"Geografik ob'yektlarning nomlari to'g'risida" gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni va Oʻzbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2012-yil 16-oktabrdagi 295-son "Geografik obyektlarning nomlari toʻgʻrisida"gi Oʻzbekiston Respublikasi Qonuniga muvofiq geografik ob'yektlarning nomlari sohasidagi ishlarni tartibga solish chora-tadbirlari haqida"gi qarori ijrosini ta'minlash maqsadida hamda "Mahalliy davlat hokimiyati to'g'risida"gi O'zbekiston Respublikasi Qonuni 6-moddasiga asosan xalq deputatlari Muzrabot tumani Kengashi

QAROR QILADI:

1. Geografik ob'yektlarni yozilgan ko'rsatkich va belgilar, nomlash va gayta nomlash masalalari boʻyicha Geografik ob'yektlarga nom berish yoki ularni qayta nomlash toʻgʻrisidagi takliflarning qonun hujjatlari talablariga muvofigligi hagida 2025-yil 18-martdagi 05-19-4282sonli ekspert xulosasi ma'lumot va ijro uchun qabul qilinsin. 2. Tumandagi mahallalar koʻchalariga nom berish bo'yicha roʻyxati ilovaga muvofiq tasdiqlansin. 3. Tuman statistika bo'limi (Z.Qodirov), tuman qurilish boʻlimi (B.Norkeldiyev), Davlat kadastrlar palatasi Muzrabot tumani filiali (D.Shaymardanov) tuman hokimligi bilan birgalikda mahallalar koʻchalarini davlat ro'yxatidan o'tkazish va elektron bazani shakllantirish, ish yuritish hujjatlariga tegishli oʻzgartirishlar kiritish bilan bogʻliq barcha tadbirlarni amalga oshirsin. 4. Tuman ichki ishlar boʻlimi boshlig'i (O'.Shukurov) yangi nomlanayotgan mahallalar koʻchalarida yashovchi aholining fuqarolik pasportlariga, mazkur hudud aks ettirilgan belgilariga tegishli oʻzgartirishlar kiritish ishlarini amalga oshirsin. 5. Tuman qurilish boʻlimi (B.Norkeldiyev) hududlarda nomlari oʻzgartirilgan geografik

ob'yektlarga yangi nomlari Sessiya raisi 2025-yil 5-iyun VII-10-73-8-115-K/25

asosida bosqichma-bosqich o'rnatilishini ta'minlasin. 6. Tuman mahalla va nuroniylarni qo'llabquvvatlash boʻlimi (A.Axmedov)ga mahalla fuqarolar yigʻinlari rahbar-xodimlari bilan bir oy muddatda Qonun talablari asosida nomlari tasdiqlangan koʻchalarni xatlab chiqilishini; nomlari tasdiqlangan koʻchalarga belgilangan tartibda koʻrsatgich va peshlavhalarni belai oʻrnatilishini ta'minlasin. 7 Mazkur qarorni tuman hokimligi axborot xizmati (J.Abdurasulov), "Muzrabot" gazetasi tahririyati (A.Yuldashev)lar tuman hokimligining rasmiy veb-saytiga joylashtirish hamda ommaviy axborot vositalarida keng yoritish vazifalari yuklatilsin. 8. Ushbu qarorning ijrosini nazorat qilish deputatlari tuman Kengashining Ijtimoiy soha, yoshlar siyosati, madaniyat va sport masalalari bo'yicha doimiy komissiyasi (O.Ollomurodov), xalq deputatlari tuman Kengashining Korrupsiyaga qarshi kurashish, davlat organlarida ochiqlikni ta'minlash va huquqiy masalalar boʻyicha doimiy komissiyasi (B.Kurbanov) zimmalariga vuklatilsin. 9. Mazkur qaror qabul qilingan kundan e'tiboran kuchga kiradi.

peshlavhalarni zamonaviy dizayn

S.NURMAHMATOV Muzrabot tumani

Аср билан юзлашганлар

ХАЛОЛ ЯШАШ ВА ИШЛАШ ШАРОФАТИ

Истиклол шарофати ила мамлакатимизда соғлом турмуш тарзи қарор топди. Инчунин, мустақиллик йилларида республикамизда ахолининг умр кўриш даражаси янги боскичларга кўтарилди. Биргина туманимизда кейинги пайтда 80, 90, 100 ва ундан ортик ёшни нишонлаётган пиру бадавлатларимиз сони ортиб бораётганини алохида таъкидлаш жоиз. Музработда улуг ёшини кутиб олаётган нуронийларимиз сафи кенгаётгани эзгуликка йўгрилган дилларга шукроналик, хушнудлик тўйгуларини багишлайди.

(Давоми 2-бетда.)

Пиру бадавлатларимиз

Элимиз йўлбошчилари

Вилоят хокимлиги ташаббуси билан қадри баланд нуронийларимиз учун яна бир ажойиб машварат ташкил этилди. Махаллаларда ахоли кайфиятини кўтариш, жойларда амалга оширилаётган ислохотларни халк орасида кенг таргиб этиш максадида махаллалардаги фаол нуронийлар билан "Нуронийлар – элнинг бахти ва йўлбошчилари" шиори остида учрашув уюштирилди.

фардан ортик отахон ва онахонлар "Мустақиллик" маҳалласидаги "Туркистон" тантаналар саройида тўпландилар. Тадбирни вилоят Хокими Улугбек Қосимов онлайн тарзда очиб берди ва пиру бадавлат кексаларнинг жамиятдаги ўрни ҳақида алоҳида тўхталиб, эзгу тилакларини билдирди. Шундан сўнг туман Хокими Абдулла Маматқулов табрик нутқи сўзлаб, нуронийларимизнинг бой ҳаётий тажрибаси ёшлар тарбиясида мухим ахамият касб этиши ҳақида батафсил

-Хурматли нуронийларимиз-

Музработлик икки юз на- ни янада фаол бўлиб, юртимиз равнақи, халқимиз фаровонлиги йўлида, ёшлар тарбиясида элнинг фахри ва йўлбошчилари бўлишингизда сизларга кучқувват, сиҳат-саломатлик ва барча ишларингизда муваффакиятлар тилайман, -деди Хоким нутқининг якунида.

Тадбир тўкин дастурхон атрофида бир пиёла чой устида сухбат ва самимий дийдорлашувлар тарзида бўлиб ўтди. Санъаткорларнинг дилтортар куй-қўшиқлари барчага хуш кайфият бағишлаб, тўпланганларни даврага чор-

Суратда: тадбирдан лавҳа.

«Гайратли кексалар»

НУРОНИЙЛАР БАХСИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Кекса авлод вакилларини хар томонлама қўллаб-қувватлаш ҳамда уларнинг ижтимоий фаоллигини оширишга доир қўшимча чоратадбирлар тўгрисида" 2023 йил 11 мартдаги ПК-92-сон ҳамда "Камбағалликдан фаровонлик сари" дастурини амалга оширишга фаол нуронийларни жалб этиш чора-тадбирлари тўгрисида" 2024 йил 25 ноябрдаги ПҚ-405-сон қарорларига мувофиқ, "Ғайратли кексалар" шиори остида нуронийлар ўртасида мини футбол мусобақалари ўтказил-

Ушбу спорт мусобақасида туманимиз махаллалари нуронийларидан таркиб топган жамоалар ўзаро қизғин баҳс олиб бордилар. Мусобақа давомида жамоа-

30-июнь — Ёшлар куни

вий ўйин кўрсатган ва рақиблари дарвозаларига чиройли голлар киритган "Анорзор" МФЙ жамоаси 1-, "Боғи эрам" МФЙ жамоаси 2-, Сополлитепаликлар 3-ўринларни банд этишди.

Мусобакада туман Хокими ўринбосари Ф.Рахмонов, туман ИИБ бошлиги Ў.Шукуров, Ўзбекистон фахрийларининг ижтимоий фаолиятини қўллабкувватлаш "Нуроний" жамғармаси туман бўлими рахбари Э.Собиров, туман болалар ва ўсмирлар спорт мактаби директори С.Рахмоновалар иштирок этишди ва голиб жамоаларга медаллар хамда махсус кубокни топширдилар.

Мутлоқ ғолиб бўлган анорзорлик нуронийлар мусобақанинг вилоят боскичига катнашиш ҳуқуқини қўлга киритди. С.ЮСУПОВ.

Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни муносабати билан

Туман Хокимининг тахририятга ташрифи

Музработ тумани Хокими Абдулла Маматкулов Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни арафасида "Muzrabot" газетаси тахририятига ташриф буюрди.

Туман Хокими тахририят журналистлари билан учрашувда ахборот технологиялари ривожланган бугунги шароитда босма нашрларни сақлаб қолиш, ўқувчилар аудиториясини кенгайтириш ҳам муҳимлигига алохида тўхталиб ўтди. Чунки газета одамларга ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий мавзудаги мақолаларни бошқа воситаларга нисбатан хаққоний, асосланган, рўйирост ва ўкимишли ёритиб бо-

Учрашувда газета мухаррири А.Йўлдошев ижодий жамоа

бўлиш даражаси ва тахририят моддий-техника базасининг бугунги холати хусусида ахборот берди. Туманимиз Хокиходимлари, газетага обуна ми тахририятдаги муаммолар

муассис кўмагида ўз ечимини топишини таъкидлади.

Ташриф давомида туман рахбарига Хоким ўринбосари Ф.Рахмонов хамрохлик қилди.

Тантанали нишонланди

Музработ туманида 27-июнь Матбуот ва оммавий ахборот воситалари ходимлари куни катта тантана билан нишонланди. Ушбу мухим кун муносабати билан туман Хокими Абдуллан ОАВ вакиллари учун мах-

фарқ қилиб, кўтаринки ва илиқ рухда ўтди.

Хоким ўз нуткида бугунги кунда ахборот майдони жуда катта ахамиятга эга эканини, оммавий ахборот воситалари ла Маматқулов ташаббуси би- ходимларининг халқ ва давлат ўртасидаги мухим кўприк экансус тадбир ташкил этилди. лигини таъкидлади. У журна-Тадбирда журналистлар, бло- листларнинг фидойилиги, герлар, ижтимоий тармок фа- хакконийлиги ва касбий махооллари иштирок этди. Бу бай- ратини юксак бахолаб, уларга рам анъанавий кутлашлардан миннатдорчилик билдирди.

Тадбирда туман Хокими томонидан барча ахборот воситалари ходимларига "Ташаккурнома" хамда қимматбахо совғалар топширилди.

Тақдирлаш маросимидан сўнг мехмонлар бир пиёла чой устида дилдан суҳбат қуриб, ўзаро фикр алмашишди. Бу самимий учрашув Матбуот куни байрамининг асл мохиятини янада оширди.

Тадбирда туман ИИБ бошлиғи Ўткир Шукуров ҳам сўзга чиқиб, ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари журналистлар билан ҳамкорлик алоқаларини янада ривожлантиришга тайёр эканлигини билдирди. Матбуотнинг қонун устуворлиги ва хавфсизликда тутган ўрни хакида ўз фикрларини ўртоклашди.

Бу тадбир журналистлар ва оммавий ахборот воситалари ходимлари учун чинакам байрам кайфиятини бағишлади. Матбуот ходимларининг мехнатини юксак қадрлаш ва уларга бўлган хурматни яна бир бор кўрсатди.

> Музработ тумани хокимлиги Ахборот хизмати.

Ижтимоий сохадаги

Медаллар топширилди Туман хокимлиги катта маж-

лислар залида "Хоким ва битирувчи ёшлар учрашуви" тадбири бўлиб ўтди.

Тадбир аввалида туман Хокими А.Маматқулов сўзга яиқиб, битирувчи ёшларни мустақил ҳаётга қадам қўяётгани билан табриклади. Шундан сўнг устозлардан 14умумтаълим мактаби директори Қ.Тўхтаева, шунингдек, ота-оналар вакиллари ҳамда ўқувчилар ҳаяжонга тўла тилакларини изхор этишди.

эсдалик совгаларини топширдилар.

Якунда туман Хокими А.Маматқулов, Хоким ўринбосари Ф.Рахмонов, туман мактабгача ва мактаб таълими бўлими бошлиги С. Хамроевлар аълочи битирувчиларга олтин ва кумуш медалларни хамда

С.ҚУЛБОБОЕВ. 35 нафарига субсидия ажратилди, 105 нафари ижтимоий кўллаб-кувватланди, 12 нафар сафарбарлик чақируви резервига чақирилганларга, 12 нафар ўқиб хайдовчилик гувохномаси ев нутқ сўзлади. олиш учун 1 нафар нодавлат таълим муассасасида касб-ҳунар

куни айёми билан табриклаб, келгуси ишларида омад ва зафарлар тилаб қоламиз!

Жонибек НОРБОЕВ агентлиги Музработ тумани ислохотлар

халкчил сиёсатнинг амалий ифодаси Мамлакатимизда "инсон - жа-

Муносабат

иият – давлат" тамойили конституциявий конунчилик ва конституциявий амалиёт даражасида мустаҳкамланган. Шу боис, охирги етти-саккиз йилда ижтимоий давлатнинг асосий талаблари амалда тўлиқ қўлланилмоқда. Хусусан, ижтимоий давлат сифатида сифатли таълим, малакали тиббий ёрдам, оилалар, болалар, аёллар, қариялар, ногиронлиги бор шахсларни ҳар томонлама қўллаб-қувватлаш, мухтожларни уй-жой билан таъминлаш, хавфсиз мехнат шароитини яратиш, камбагалликни қисқартиришга қаратилган ислохотларни ахолимиз кундалик турмуш тарзида хис қилиб яша-

Буни биргина тиббиёт ва таълим сохаларидаги ислохотлар мисолида ҳам кўриш мумкин. Сўнгги етти-саккиз йилда тиббиёт ва таълимга ажратилаётган маблаглар 6-7 карра оширилди. Махалладаги бирламчи бўгин билан ихтисослашган хизматларни боглайдиган комплекс тизим яратилди. Илгари фақат пойтахтда бажарилган 400 дан ортиқ юқори технологик амалиёт вилоят ва туманларда ўтказилмокда. Биргина буйрак кўчириш билан боғлиқ амалиёт худудларда бажарилмоқда. Олдинлари ушбу амалиёт учун фукаролар вакти ва маблагини тежаб пойтахтга келишга ёки хорижий давлатга бориб даволанишга мажбур бўлар эди.

(Давоми 2-бетда.)

Инвестиция-баркарорлик кафолати

2025 йил 10-11 июнь кунлари IV-Тошкент халқаро инвестиция форуми хамда хорижий инвесторлар кенгаши мажлиси бўлиб ўтди. Унда **Ў**збекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиё-

Халқ депутатлари Музработ гумани Кенгаши депутатлари томонидан давлатимиз рахбари нутқида илгари сурилган энг мухим ташаббус ва иқтисодий кўрсаткичлар мазмунмохияти бўйича жойларда тарғибот тадбирлари ўтказилмоқда. Тадбирларда форумнинг асосий мавзуси бўлган инвестициялар фақат иқтисодий тараққиётнинг эмас, балки тинчлик ва барқарорликнинг ҳам кафолати эканлиги алохида

қайд этилмоқда. Дархақиқат, бугунги тез ўзгараётган дунёда ҳар бир лик, иктисодий очиклик ва халқаро ҳамкорлик устивор аҳамият касб этмоқда. Мана шундай мураккаб ва масъулиятли даврда мамлакатимизда ўтказилган Тошкент халқаро инвестиция форуми нафақат Ўзбекистоннинг янги тараққиёт босқичини, шу билан бирга унинг халқаро майдондаги нуфузи ошиб бораётганини хам яққол намоён этмоқда.

ўринлики, Таъкидлаш тўртинчи бор ташкил этилган Тошкент халқаро инвестиция форуми нафакат иктисодий мулоқот майдони, балки Ўзбекистоннинг янги ташки ва ички иктисодий стратегик позицияларини теран англатиб берувчи саммитга айланди.

Фарход АЛИМОВ, 5-Пахтаорол сайлов округидан халқ депутатлари Музработ тумани Кенгаши де-

Хабарингиз бор, Республикамиз бўйлаб Ёшлар сиёсати сохасидаги ишлар жадал суръатда амалга оширилмокда. Шу жумладан, туманимизда ҳам ёшлар учун бир қанча имтиёзлардан фойдаланиш имкониятлари тўликлигича яратилган. Шу

Марраларни баланд

билан бир қаторда, ёшларнинг бўш вактини мазмунли ташкил этиш борасида хам тизимли ишлар амалга оширилиб, юксак натижаларга ҳам эришишаётгани қувонарли, албатта.

Айни дамда 22 та танлов ва мусобақаларни ўз ичига олган "Беш ташаббус" олимпиадасининг 7 та йўналиши худудий босқичлари бўлиб ўтган бўлиб, туманимиз ёшлари ушбу йўналишларда 3 та 1-ўрин, 3 та 2ўрин, жами 6 та ўринни эгаллашди. Яккалик бахсларда 5 нафар ёшлар, жамоавий бахсларда эса 1 та жамоа мусобақаларнинг Республика боскичига

йўлланмани қўлга киритишди.

яримида туманимиз ёшлари учун 15 дан зиёд кўнгилочар тадбирлар ва гала-концерт дастурлари ташкил қилинди. Жумладан, "Давлат хавфсизлик хизмати кубоги" учун футбол бўйича беллашувлар ташкил этишди. Қизлар ва ўғил болалар ўртасида ўтказилган мини футбол мусобақалари ғолибларини такдирлаш маросими элимиз суйган хонандалар иштирокида, тантанали равишда ўтказилди. Бундан ташқари ёшлар сайллари ва бошка бир қатор кўзга кўринарли тадбирлар ташкил этилди.

Туманимиз йигит-қизлари, айниқса, махаллалардаги ёшлар Жорий йилнинг биринчи етакчилари кўплаб ютукларга

эришиб келаяптилар. Ярим йиллик давомида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг "Ёшлар муаммоларини ўрганиш ва хал этиш тизимини янада такомиллаштириш чоратадбирлари тўгрисида 2022 йил 7 июндаги 312-сон қарорининг ижроси юзасидан қуйидаги зарур чора-тадбирлар амалга оширилмоқда. Хусусан, "Ёшлар дафтари"-

ни юритиш орқали ёшлар муаммоларини тизимли равишда хал этиш ва уларни ижтимоий қўллаб-қувватлаш бўйича 197 нафар ёшларга "Ёшлар дафтари" жамғармаси маблағлари хисобидан амалий ёрдамлар берилди. Жумладан, ёшлардан

ва тадбиркорликка, 5 нафар келажак касбларига, 2 нафар илмфан, спорт, санъат ва маданият йўналишларида ўқиш учун, 14 нафар имтиёзли кредит олишга, 5 нафарининг бандлигини таъминлашга, 6 нафар бошқа йўналишлардагига 526 миллион сўм амалий ёрдам кўрсатилди. Барча ёшларимизни ёшлар

Ўзбекистон Ёшлар ишлари бўлими бошлиги.

давлат учун сиёсий барқарор-

Марказий осиёда сув инкирози:

ЎЗБЕКИСТОН УЧУН ЭНГ КАТТА ТАХДИД

Бугунги кунда бутун Ер сайёрасида сув танқислиги муаммоси кескинлашиб, инсоният хаётига катта хавф тугдирмокда. Мутахассислар, олимлар сув етишмовчилигининг хавфли оқибатлари ҳақида тез-тез огоҳлантиришмоқда.

Юртимизда хам сув муаммоси энг долзарблашиб бораётган масалалардан. Бу борада «Ўзбекистон – 2030» стратегиясини "Атроф-мухитни асраш ва "яшил" иқтисодиёт йили"да амалга оширишга оид давлат дастурида ҳам бир қатор муҳим вазифалар кўзда тутилган. Жумладан, сув ресурсларидан оқилона фойдаланиш бўйича чора-тадбирларни амалга ошириш, бунда қишлоқ хўжалигида фойдаланиладиган сувларни хисобга олиш ва мониторинг қилиш тизимини такомиллаштириш, сув тежовчи технологияларни жорий килиш, тупрок копламали каналларни бетон қопламага ўтказиш ҳамда ёпиқ қувурли суғориш тармоқларини реконструкция қилиш орқали ирригация тизими ва сугориш тармокларининг фойдали иш коэффициенти кўрсаткичини 0,68 гача етказиш каби бир қатор мухим мақсад ва вазифалар ўз аксини топ-

Гидрометеорология илмий-тадкикот институти илмий ходими Алишер ХУДОЙБЕРДИЕВ сув танқислигининг юзага келиши ва бунинг олдини олиш чоралари бўйича ўз фикрмулохазаларини билдирди.

 Сув танқислиги, чучук сувнинг камайиб кетаётгани глобал экологик муаммолардан биридир. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг маълумотларига кўра, 2030 йилгача 700 миллиондан ортик киши сув танкислиги туфайли ўзлари яшаб турган худудларини тарк этишга мажбур бўлиши мумкин. World Resources Institute тадқиқот маркази тахминларига кўра, 2040 йилга бориб 17 та мамлакат, жумладан, Яқин Шарқ, Шимолий Африка мамлакатлари, Хиндистон, Покистон ва Ўзбекистон экстремал сув танқислиги шароитида яшашга мажбур бўлади.

Марказий Осиё сув етишмовчилигининг танқидий босқичига кириб бормокда. Иклим ўзгариши, ахоли ўсиши ва давлатлар ўртасидаги сув масаласи бўйича координациянинг етишмаслиги сабабли бутун минтақани 5-10 йил ичида катта сув инқирози кутиб турибди.

Ўзбекистон Марказий Осиё минтақасида сув инқирози тахдиди остига тушувчи давлатлар орасида энг заифи хисобланади. Бу вазият **У**збекистон учун ўта хавфлилигининг сабаби 80 фоиз сув бизга "ташқаридан" келади. Яъни, Ўзбекистон сувнинг асосий қисмини олувчи Амударё ва Сирдарё дарёлари Қирғизистон ва Тожикистондан бошланади. У ердаги ҳар қандай ўзгариш биз учун хавф туғдиради.

Хаммамизга маълумки, дарёларда йилдан-йилга сув камайиб боряпти. Иклим тобора исиб бориши туфайли сувнинг асосий манбаси бўлган музликлар тез суръатда эрияпти. 2035 йилга келиб, сув оқимининг кескин камайиши кутилмоқда. Қурғоқчилик эса тобора кўпаймокда ва узок давом этмокда.

Узбекистонда сувнинг 90 фоиздан ортиғи қишлоқ хўжалигига ишлатилади. Аммо хар йили 40 фоизгача сув унинг нотўгри оқиши, сув буғланиши ва сувнинг нотўгри тақсимот қилиниши сабабли бекор исроф бўлади. Шу боис хам мамлакатимизда ирригация тизимлари холатини яхшилаш, ариқ ва каналларни бетонлаштириш, сув тежовчи технологияларни жорий этишга алохида эътибор қаратилмоқда.

Яна бир омил – шахарларнинг кўпайиши ва катталашиши туфайли ҳам сувга бўлган талаб ортиб боряпти. Тошкент, Самарқанд, Наманган каби йирик шахарлар йил сайин кўпрок сув талаб қилмокда. Сувни етказиб берадиган мавжуд инфратузилма эса етарли эмас.

Сув танқислиги билан курашиш бугунги куннинг энг долзарб маса-

лаларидан. Хўш, бу борада нималар қилишимиз керак? Аввало, қишлоқ хўжалигини модернизация қилиш лозим. Томчилаб сугориш, ёмгирлатиб сугориш, сувни тежайдиган технологиялардан кенг фойдаланиш ва сувни кўп талаб қилувчи экинлардан воз кечиш керак. Шунингдек, сув дипломатиясини олиб бориш, хусусан, Киргизистон ва Тожикистон билан сув ресурслари бўйича янги, очиқ ва манфаатли келишувлар тузишни даврнинг ўзи тақозо этмокда. Бу сув хавфсизлигининг калитидир

Бундан ташқари, сувни тежаш бўйича янги инфратузилмани қуриш вақти келди. Яъни сувни сақлаш, йўқотишни камайтириш, ёмгир сувини тўплаш ва уни қайта ишлаш каби тизимларни жорий этиш лозим.

Энг мухим омиллардан бири эса ахолида экологик маданиятни, жамоавий онгни юксалтириш керак. Сувни эҳтиёткорлик билан, тежамкорона ва исроф қилмасдан ишлатиш маданиятини оиладан, мактабдан ва махалладан бошлаб шакл-

> ЎзА мухбири Мухтарама КОМИЛОВА ёзиб олди.

Инсон ва қонун

жазо тайинланди

шунингдек, судланувчи томонидан етказилган зарар қопланди

Музработ тумани Гулобод махалласида яшовчи фукаро Уктам Иброхимов (исм-фамилиялар ўзгартирилган) мамлакатимизда қонун устуворлигини билган холда жиноят содир этиш йўлига кириб олган. У ғаразгўйлик ва паст ниятларни кўзлаб, давлатимизнинг бир қатор қонун хужжатлари меъёрий талабларига зид иш қилган.

Хусусан, ҳуқуқбузар Ў.Иброхимов Узбекистон Республикаси Президентининг "Ер муносабатларида тенглик ва шаффофликни таъминлаш, ерга бўлган хуқуқларни ишончли химоя қилиш ва уларни бозор активига айлантириш чора-тадбирлари тўгрисида" 2021 йил 8 июндаги ПФ-6243-сон Фармони, Ўзбекистон Республикасининг "Ер участкаларини ажратиш ва улардан фойдаланиш, шунингдек ерларни хисобга олишга ва давлат ер кадастрини юритиш тизимини такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун хужжатларига ўзгартириш ва қўшимчалар киритиш тўгрисида" 2021 йил 16 августдаги 708-сон Конуни хамда давлатимиз рахбарининг "Ер участкаларидан фойдаланишда давлат назорати самарадорлигини ошириш чора-тадбирлари тўгрисида" 2022 йил 21 февралдаги ПҚ-138-сон қарори талабларини қўпол равишда бузган. Аникроги, у дехкон хўжалиги юритиш учун ажратилган муайян дала контуридаги тупрок унумдорлиги юкори балл бонитетли 0,014га ер майдонини 2022 йилнинг март ойида ўзбошимчалик билан эгаллаб олиб, бу жойга 7 хонали уйжой қурганлиги аниқланган. Хукук-тартибот идоралари

олиб борган тергов ва суриштирувларга кўра, қонунбузар олдиндан бу жойга эгалик қилиб, иморатни қуриб битказганидан сўнг, тўгрироги 2023 йилнинг 23 март куни бу ер майдонининг "Е-аукцион" танловида келини М.Нодированинг номига 30 йил ижара муддатига ютиб олган. Аукцион баённомаси тузилганидан кейин кадастр агентлиги Музработ туман бўлими томонидан ўтказилган текширишда Ў.Иброхимовнинг жинояти фош этилган. У қонуний жазога тортилган.

Суд Ў. Иброхимовга Ўзбекистон Республикасининг тегишли моддаларини қўллаб, иш хакининг 20 фоизи микдорини давлат даромадига ушлаб қолган холда 3 йил муддатга ахлок тузатиш ишлари жазосини тайинлади. Судланувчи томонидан зарарни қоплаш учун Сурхондарё вилояти прокуратурасининг депозит хисоб-ракамига тўланган пул маблағи "O`zagroinspeksiya" ва унинг худудий инспекцияларини ривожлантириш жамғармасининг хисоб-рақамига ўтказилиши белгиланди.

М.МИРХАМИДОВ **Ўзбекистон Республикаси** Бош прокуратураси бошқарма бошлиғи ўринбосари.

Аср билан юзлашганлар

ХАЛОЛ ЯШАШ ВА ИШЛАШ ШАРОФАТИ

(Бошланиши 1-бетда.)

Туманимизнинг Халқ йўли махалласидаги Музработ қишлогида яшовчи Нишоновлар хонадонида ҳам ана шундай шодиёна бўлиб ўтди. Сулола сардори Халил бобо юз ёш билан юзлашганлар. Ўша куни яқинлари, қавм-қариндошлар, қўни-қўшнилар, қишлоқ оқсоқоллари, махалла фаоллари жамланиб отахонни муборак ёш билан қутладилар. Юбилярга тўну сарупо ёпишга, табаррук дуоларини олишга ошиққанларнинг кети узилмади...

Умрининг иккинчи асрига қадам қўйган Халил Нишонов 1925 йилнинг 15 июнь куни Шеробод туманининг Сеплон қишлоғида оддий меҳнаткаш хонадонида таваллуд топган. Тақдир тақозоси билан оила тахминан 1932-1933 йиллар қўшни Тожикистон Республикасининг Қабадиён районидаги "Коммунизм" колхозига кўчиб боради. Турмуш қийинчиликлари сабаб 9 ёшли болакай жамоа хўжалигига аъзо бўлиб кириб, дехкончилик тортадиган от ва ҳўкизларни

мехнат килган. Окибатда мактабга қатнай олмаган. Бунинг сабабини сўраганимизда отахон шундай жавоб бердилар:

-Мактабга борганман. Аммо оиладаги етишмовчилик сабаб бўлиб, бор-йўги бир йилгина, фақат биринчи синфдагина ўқиганман. Зийраккина, зехни ўткир бўлгани учун шу биргина ўқув йилида ёзув-чизув, саноқларни яхши ўзлаштирганман. 17 ёшида Қўргонтепа районида кундузи ишлаб, кечаси шофёрликка ўқиганман. 1947 йилда автомашина рулига ўтирганман. Орадан бир йил ўтиб яна Қабадиёнга келиб, ҳайдовчилик қилганман.

Халил Нишонов 1969 йил ота юртга қайтган. Сурхон-Шеробод чўлида барпо этилган собиқ "Советобод" совхозининг 3-бўлимида пахтачилик бригадири сифатида фаолиятни бошлаган. 1973 йилдан буён оиласи билан Музработ қишлоғида муқим яшаб келяпти. Пенсияга чиққунига қадар Болдир, Советобод пахта қабул қилиш пунктларида, "Навбахор" ларни чопиқ қиладиган қишлоқ таъмирлаш устахонасида чихўжалик асбоби -окучникни лангар бўлиб ишлаган. Таъкидлашларича, техникага шу етаклаб, эрталабдан кечгача даражада қизиққанлиги учун

хатто Болдирда автомашинани рамадан ўзи йигиб-тузиб

Отахон аёли Улжамол Эшмаматова (2013 йил вафот этган) билан бахтли турмуш қуриб, 8 нафар – 3 ўгил, 5 қизни тарбиялаб вояга етказишган. Фарзандларидан хозир 58 нафар невара, 38 нафар чевара ва 3 нафар эваралари бор. Шодиёна куни ўгилқизлари Абдурасул, Иброхим, Жўра, Баҳор, Гулнора, Холбиби, Ханифа, Зухралар ўз дилбандлари билан ота уйида жам бўлиб, падару бузрукворнинг атрофида парвона бўлишди.

Сухбатимиз асносида отахонга яна савол билан юзлан-

-Сизнингча шунча йил умргузаронлик қилиш учун инсон ўз хаётида нималарга эътибор бериш керак?

Жавоб эса аниқ, жўяли ва ўринли бўлди:

-Аввало, бари Яратганнинг инояти. Кимни ҳаётда ҳалол ишлаб, ўғирлик қилмасдан, бировнинг ҳақини емасдан, қарздор бўлмаса узоқ умр кўради. Яна бу ҳаётда ўз ақидам бор: Аллохим бандасини бировга қарамлик сўра-

А.ЙЎЛДОШЕВ.

Суратда: (1-бетда) "Нуроний" жамғармаси туман бўлиёшли отахон Халил Нишонов (ўнгдан иккинчи)га совға-саломлар топшираётган пайт.

С. ҚУЛБОБОЕВ суратга олган.

Korrupsiya

Jamiyat taraqqiyoti kushandasi

Demokratik qadriyatlar qaror topib borayotgan bir vaqtda davlat xizmatchilari tomonidan poraxo'rlik, mansab mavqeini suiiste'mol qilish bilan bogʻliq jinoyatlarni sodir etilishi hokimiyatning obro'sizlanishiga, davlatning siyosiy, iqtisodiy, huquqiy tizimiga putur yetishiga, natijada amaldagi hokimiyatga nisbatan norozilikka sabab boʻladi. Korrupsiyaning ma'lum bir mamlakatda rivojlanishi esa o'sha davlatning tanazzuliga olib keladi.

mavqeyidan shaxsiy maqsadlarda foydalanish bilan bogʻliq boʻlgan jinoyat turi hisoblanadi. Korrupsiya faoliyati xufyona iqtisodiyotning asosiy turlaridan biridir. Aksariyat hollarda korrupsiya deganda, davlat xizmatchilari tomonidan shaxsiy manfaatlarni ko'zlab, boylik orttirish magsadida xalqdan pora olish, qonunga xilof pul daromadlarini qoʻlga kiritish tushuniladi. Ammo, umuman olganda, davlat amaldorlarigina emas, balki, davlat tashkilotida ishlamaydigan fuqarolar ham korrupsiyaga doir munosabatlarning ishtirokchilari bo'lishi, pora pul emas, balki boshqa narsa evaziga ma'lum xizmatni amalga oshirishlari

Etimologik jihatdan "korrup-siya"

degan ma'noni anglatadigan lotincha "corruptio" so'zidan kelib chiqqan. Yuridik ensiklopediya mualliflarining ta'kidlashicha, "korrupsiya - mansabdor shaxslar tomonidan ularga berilgan huquqlar va hokimiyat imkoniyatlaridan shaxsiy boylik orttirish uchun foydalanishda ifodalanuvchi siyosat yoki davlat boshqaruvi sohasidagi jinoiy faoliyatdir. Darhaqiqat, korrupsiya ildizlari davlat xizmatini tashkil etishdagi nuqsonlarga va davlat xizmatchilarining oʻziga xos psixologiyasiga borib taqaladigan ijtimoiy hodisa. Bu korrupsiyaga qarshi, avvalo, ma'muriyhuquqiy va tashkiliy-boshqaruv choratadbirlari koʻrilishi zarurligidan darak

Korrupsiya fuqaroning davlat vakili bilan ma'muriy munosabatlari ma'nomohiyatini oʻzgartiradi va jamiyat uchun ham, davlat uchun ham salbiy oqibatlarni keltirib chiqaradi. "Korrupsiya – davlat organlari xodimlari moddiy yoki mulkiy yoʻsinda gʻayri qonuniy shaxsiy naf koʻrish maqsadida o'z xiz-mat mavqeyidan foydalanishida ifodalanadigan ijtimoiy hodisadir.

tuman favqulodda vaziyatlar bo'limi P va NB inspektori, katta levtenant.

Гиёхвандлик асир этди

қайси гўшаси бўлмасин, халқимизнинг тинч, осуда осмон остида фаровон яшаши, мехнат қилиши, давлат ва жамият тараққиётига ҳисса қўшиш учун барча шарт-шароит ва имкониятлар яратилган. Аммо шундай замондан ношукурлик қилиб, инсонга хос бўлмаган иллатлар билан шуғулланаётганлар ҳам, афсуски, учраб туради.

Шеробод тумани Куллукшо махалласида яшовчи, хатто фермер хўжалиги бошлиғи бўлган Шарофиддан Қувватов, шу тумандаги "Чўйинчи" махалласида истикомат килувчи, синов. Музработ тумани "Дарбанд" махалласидан ёлланма ишчи Фозил Рамазонов (исмфамилиялар ўзгартирилган)лар ана шундай кимсалар тоифасидан. Ф.Рамазонов суднинг "қора курси"сига илгари хам ўтирган ва тегишли жазосини олган. Аммо у бундан тегишли хулоса чиқармаган. Оқибатда умидсиз кўзлари яна совук панжара ортидан мўлтирайди.

Қонунбузар Ш.Қувватов кунларнинг бирида ўртоги Ф.Рамазоновдан 500000 сўм эвазига 1,98 грамм гашиш гиёхвандлик воситасини сотиб олиб, унинг 1,00 граммини ўртоги Ж.Тўхтасиновга берганлиги, қолган 0,98 граммини келгу-

Бугун мамлакатимизнинг сида ўзи истеъмол қилиши мақсадида бошқарувида бўлган енгил автомашина салон қисмида сақлаб келаётгани аниқланди. Ж.Тўхтасиновдан эса ушбу 1,00 грамм гашиш гиёхвандлик воситаси туман ИИБ ТҚХ ЖҚБ ходимлари томонидан ўтказилган тадбирда ашёвий далил тариқасида хужжатлаштириб олинган.

Жиноят иши ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари томонидан ўтказилган тергов-суриштирув жараёнида бевосита хукукбузарликни содир этганлар ва гувохлар берган кўрсатмалар хамда ашёвий даёлланма ишчи Жобир Тўхта- лиллар асосида ўз исботини топди. Бевосита захри котил савдоси ва истеъмоли билан шуғулланадиган суд олдида

> Суд Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг тегишли моддалари билан Ш.Кувватовни узил-кесил 4 йил, Ж.Тўхтасиновни 3 йил, Ф.Рамазоновни узил-кесил 6 йил муддатга озодликдан махрум қилиш жазосини тайинлади. Ф.Рамазонов Жиноят кодексининг 34-моддаси 3-қисми "а" бандига асосан ўта хавфли рецидивист деб топилди.

> и.САИДКУЛОВ **Ўзбекистон Республикаси** Бош прокуратураси бошқармаси катта инспектори.

«Яшил макон» умуммиллий лойихаси

Дастур ижроси Сурхондарё вилоятида

Юртимизда олиб борилаётган кенг кўламли ислохотларнинг энг мухим вазифаларидан бири – инсон хаёт сифати ва фаровонлигини оширишдан иборат. Шунга кўра, давлат сиёсатининг устувор йўналиши сифатида фукароларнинг ижтимоий химоясини кучайтириш ва камбағалликни кискартириш. ахолини янги иш ўринлари ва кафолатли даромад манбаи, муносиб яшаш шароитлари билан таъминлаш сифат жихатидан янги боскичга кўтариш белгилаб кўйилди. Ахоли хаёти сифатини ошириш борасида амалга оширилаётган ишлар жумласида мамлакатимизда экологик вазиятни яхшилашга каратилган чора-тадбирларни таъкидлаб ўтиш керак.

Узбекистон Республикаси Президентининг "Республикада кўкаламзорлаштириш ишларини жадаллаштириш. дарахтлар мухофазасини янада самарали ташкил этиш чора-тадбирлари тўгрисида" 2021 йил 30 декабрдаги ПФ-46 сон Фармони қабул қилинган. Хужжатда татбиқ этилиши белгиланган "Яшил макон" умуммиллий лойихаси дастурларида атроф-мухит объектларини (хаво, сув, ер, тупроқ, ер қаъри, биохилмахиллик, қўриқланадиган табиий худудлар) инсон таъсири хамда бошка салбий таъсир килувчи омиллардан сақлаш ва сифатини таъминлаш юклатилган. Саноат ишлаб чиқариши, урбанизация кўлами кескин кенгайиши ва ахоли пунктларига тушаётган экологик юкни камайтириш механизмларини такомиллаштириш, республикамизнинг 2030 йилгача бўлган даврда барқарор ривожланиш соҳасидаги миллий максад ва вазифаларни амалга оширишни жадаллаштириш бўйича чора-тадбирлар режаси

ишлаб чиқилган. Унда 16 та миллий баркарор ривожланиш максади, 125 та вазифа белгиланиб олинган. Шунга кўра республикада экотизимларни химоя қилиш ва тиклаш, кўкаламзорлаштириш ишларини жадаллаштириш ва яшил майдонларни кенгайтириш борасида "Яшил макон" умуммиллий лойихасини амалга оширилиши мухим қадам бўлди. Ушбу лойиха доирасида йилига 200 миллион туп дарахт ва бута кўчатларини экиш орқали шаҳарлардаги яшил майдонларни амалдагидан 30 фоизга ошириш режа қилинган.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Республикада яшиллик даражасини янада ошириш. 'Яшил макон" умуммиллий лойихасини изчил амалга ошириш орқали экологик барқарорликни таъминлаш чора-тадбирлари тўгрисида" 2023 йил 23 ноябрдаги ПФ-199-сон Фармони ҳамда "Экология, атроф-мухитни мухофаза қилиш ва иқлим ўзгариши вазирлиги фаолиятини самарали ташкил этиш чора-тадбирлари тўгрисида" 2023 йил 31 майдаги ПК-171-сон қарори ижросини таъминлаш борасида Сурхондарё вилоятида ҳам бир қатор ишлар амалга оширилган.

Хусусан, Сурхондарё вилояти Экология, атроф-мухитни мухофаза қилиш ва иқлим ўзгариши бошқармаси маълумотига кўра, вилоят бўйича "Каттакум" массиви танлаб олинган бўлиб, Сурхондарё давлат ўрмон хўжалиги томонидан 2024 йилда 8500 гектар майдонда "яшил қопламалар" химоя ўрмонзорларини барпо этиш режалаштирилган хамда ер майдони харитаси ишлаб чиқилган. Ўрмон хўжаликлари томонидан бугунги кунда 8500 гектар майдонга 80,0 тонна саксовул уруглари хамда 100 минг донадан ортик саксовул кўчатлари экилиб, "яшил копламалар" химоя ўрмонзорлари барпо қилинган ҳамда бу ишларни амалга ошириш учун 46 та техника, 60 та мосламалар, 40 нафардан ортиқ ўрмончилар, 420 кишидан ортиқ ходимлар фаол қатнаш-

Шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Махкамасининг 2024 йил 26 мартдаги Жамоатчилик фикри асосида ишлаб чикилган "Менинг боғим" лойиҳаларини шакллантириш ва молиялаштириш тартиби тўгрисидаги низомни тасдиклаш тўгрисида" 156-сон қарори ижросини таъминлаш мақсадида "Менинг богим" доирасида вилоятимизда 15 та лойиха голиб деб топилди. Бу лойихаларни барпо этиш учун 6 та давлат ўрмон хўжаликлари билан шартномалар тузилиб, ўрмон хўжаликлари томонидан тегишли ишлар амалга оширилиб келинмокда

Давлатимиз рахбари таъкидлаганидек, "Яшил макон" умуммиллий лойихаси – бу бир йиллик тадбир эмас". Дархақиқат, яшаб турган жойимизни озода сақлаб, биздан кейинги авлод хам муносиб табиий мухитда яшашлари учун бугун биз табиатга мехр ва эътибор берсак келажак авлод хам муносиб экологик шароитда яшайди. Бунинг учун биз ер ва сув ресурсларини, экологик тизимни асраш хамда дарахт кўчатларини экиб, бог яратишимиз зарурдир.

Б.ШАЙМАРДОНОВ, ТерДУ Юридик факультети "Жиноят хукуки ва Фукаролик процесси" кафедраси ўкитув-

С.НУРИЕВА, Шу факультетнинг "Юриспруденция" сиртки таълим 2-курс Korrupsiya bu – mansab

atamasi "buzish, pora evaziga ogʻdirish"

S.QODIROV,

Муносабат

Ижтимоий сохадаги ислохотлар

халқчил сиёсатнинг амалий ифодаси

(Бошланиши 1-бетда.)

Шунингдек, мактабларда 1 миллионга яқин, боғчаларда 1,5 миллион янги ўкувчи ўринлари яратилди. Боғча билан қамров 3 карра ошиб, 78 фоизга етди. Малака, тил билиш, янги бахолаш тизими, фан олимпиадалари каби мезонлар асосида ўқитувчиларга 10 дан ортиқ устамалар жорий қилинди. Бундан самарали фойдаланган 60 минг ўқитувчи хозирда 8-12 миллион сўм маош олаяпти. Богча тарбиячилари ойлиги 65 фоизга ошиб, мактаб ўқитувчи-

лари маошига тенглашди. Қолаверса, ижтимоий ҳимояга мухтож ва кам таъминланган оилалар фарзандлари таълимига алохида эътибор қаратилиб, ҳар йили 2 минг нафар хотин-кизнинг олий таълим олишдаги харажатлари қоплаб берилмокда. Якин-якингача имконияти чекланган болаларнинг аксарияти ижтимоий мухитдан ажралган холда таълим олар эди. Президентимиз ташаббуси сабаб уларнинг умумтаълим мактабларига қатнаши

Muzrabot tumanidagi Gulobod mahallasida joylashgan «ALI» muqobil mashina-traktor parkining dumalog muhri va shtampi yo`qolganligi sababli BEKOR

QILINADI.

учун ҳам тўсиқсиз муҳит ва зарур шароитлар яратилди. Даромади ва соглигини йўкотиб, огир ижтимоий вазиятга тушиб қолган фуқароларни қўллаб-қувватлаш кўлами босқичма-босқич кенгайтирилиб, ногиронлиги бўлган шахсларнинг жамиятга мослашувини таъминлаш учун ижтимоий хизмат ва ёрдамлар кўлами кенгайтирилмокда.

Яна бир мухим ўзгариш бу ахоли иқтисодий имкониятининг ошганлигидир. Бундан беш йил аввал 23 фоиз ёки 7,5 миллион нафар ахолимиз даромади камбағаллик чегарасига хам етмас эди. Ўтган даврда 3,5 миллион фукаро учун даромад олиш имконияти яратилиб, камбағалликни 11 фоизга туширишга эришдик. Келгуси уч йилда уни 7 фоизга тушириш режа қилинган. Хусусан, камбағалликни қисқартириш ва ахолини ижтимоий химоя килиш максадида жорий йил бюджетдан 500 миллиард сўм маблағ йўналтирилган. Яна бир янгилик – йил бошидан буён ижтимоий хизмат, ёрдамлар ва имтиёзларни ўзида му-

Xujamurodov Jasur Bobomurotovichga 2013-yil 19-iyunda berilgan «B» toifali AG № 1146997 raqamli haydovchilik guvohnomasi yoʻqolganligi sababli BEKOR QILINADI.

жассам этадиган ягона "Ижтимоий карта" тизими боскичма-боскич жорий қилинмоқда.

Хулоса қилиб айтганда, бугун конституциявий норма сифатида мустахкамланган "Янги Ўзбекистон ижтимоий давлат" тамойили ҳар жабхада акс этиб бормокда. Юкоридаги мисолларга қўшимча равишда болалар меҳнатига йўл қўймаслик, ногиронлиги бор шахслар ва кекса авлод вакиллари хукукларини ишончли мухофаза қилиш, фукароларнинг ижтимоий жиҳатдан эҳтиёжманд тоифаларини үй-жой билан таъминлаш, меҳнатга ҳақ тўлашнинг энг кам микдори белгиланиши каби ўзгаришлар шулар жумласидандир.

Ахоли турмуш даражасини оширишга қаратилган чора-тадбирлар кўламини кенгайтириш, фуқароларнинг даромадларини изчил ошириб бориш сиёсатини давом эттириш хамда уларнинг ижтимоий мухофазасини кучайтириш максадида куникеча "Иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва нафақалар микдорини

Abrayev Xurshid Jumanaza-

rovichga 2019-yil 29-yanvarda

berilgan «B, C» toifali AF №

0520483 raqamli haydovchilik

quvohnomasi yoʻqolganligi sababli

BEKOR QILINADI.

ошириш тўгрисида"ги Президент фармони кабул килинди. Ушбу хужжат ахолимизнинг хаёт даражасини яхшилаш, ижтимоий тенгликни таъминлаш ва даромадлар орасидаги тафовутни камайтиришга хизмат қилиши билан янада ахамиятлидир. Фармон билан 2025 йил 1 июл-

дан бошлаб пенсиялар ва нафакалар ҳамда кам таъминланган оилаларга болалар нафақалари ва моддий ёрдам тўловлари микдорлари 10 фоизга оширилиши белгиланди. Ушбу ташаббус ахолининг катта қисми учун нафақат озиқ-овқат, балки дори-дармон, коммунал тўловларга ҳам ёрдам бўлади.

Хусусан, болалар нафақаси микдорининг ошиши оила бюджетига сезиларли енгиллик олиб келади. Масалан, уч нафар фарзанди бор оила ойига камида 740 000 сўм нафака олади. Стипендия билан күн кечираётган талабалар учун китоб, транспорт, овқат ва бошқа эҳтиёжлар учун қўшимча маблағ пайдо бўлади.

Гулнорахон АБДУВОХИДОВА. Олий Мажлис Қонунчилик палатасининг Мехнат, согликни саклаш ва ижтимоий масалалар кўмитаси аъзоси.

Safarqulov Erkin Panjiyevichga 2015-yil 23-oktabrda berilgan «B, C» toifali AC № 790703 raqaml haydovchilik guvohnomasi sababli **BEKOR** vo`qolqanliqi QILINADI.

уларни ишлатмайди. Агар сиз сал

бўш келсангиз, унинг инжикликлари

олдида қўл кўтарсангиз, бу феъл-

атвор билан бир умр ёнма-ён яшаш-

Бу хархашаларни қандай

тўхтатиш мумкин?

болани «фаришта» га айлантириш ас-

лида мўъжиза яратиш эмас. Хакикат-

да бу педагогик «устомонлик» унча-

лик мушкул иш хам эмас, лекин ота-

онадан маънавий куч, сабр ва ирода

талаб этади. Муҳими, бу шунга ар-

зийди! Мазкур усулни амалиётга

қанча эрта татбиқ этсангиз, фар-

зандингиз шунча ювош, оғир ва ваз-

мин бўлиб улғаяди. Шундай қилиб:

лар шундай йўл тутишади): ўғилчан-

гиз депсиниб, бошини полга уриб,

хўнграб йиглай бошлаган захоти –

унинг «найранг»ига учасиз ва уни

тинчлантириш учун ҳамма нарсага

дини кайта тарбиялашни истовчи-

лар шунга риоя этиши даркор): қиза-

лоқ қичқириб йиғлай бошласа, унга

жилмайиб қараб қўйиб, хонадан чи-

қиб кетинг. Сиз қайтиб келган заҳо-

ти бола яна йиглай бошласа, яна

бамайлихотир хонани тарк этинг.

Хархаша қилишни тўхтатган захоти

яна қучоғингизни очиб, кулиб кириб

келинг. Лекин хоҳлаган нарсасига

эришиш. айтганини килдириш үчүн

атайлаб хархаша қилаётган болани

кўтариб, қучоқлаб, ўпиб юпатиш ях-

шиликка олиб келмайди – бу бошқа

масала. Мазкур холатда ота-она ма-

тонатли бўлиши ва «найранг»га уч-

янги тизим («қулоқсиз» фарзан-

тайёр турасиз;

эски тизим (аксарият ота-она-

Гапга кирмайдиган «қулоқсиз»

га мажбур бўласиз.

Бола «қулоқсиз» бўлса, нима қилиш керак?

Тарбияси огир бола — педагог ва ота-оналар учун азалий бош огрик. Қарийб 99 фоиз ота-она бундай муаммога дуч келишади. Лекин муомалани қайтадан кўриб чикиш орқали бунга бархам бериш мумкин. Кўпинча ота-оналар бола 5 — 7 ёшга тўлиб, қилиқ ва инжикликлари билан хаммани безор қилишга улгурганда шифокор ва педагогларга шикоят қила бошлашади. Бироқ болани мўмин-қобил қилиб ўстиришга ёрдам берувчи тарбия усулларини анча олдин — гўдак бир ёшга тўлар-тўлмас бошлаш керак.

Дунёдаги болалар психологлари ва педагоглари тарбиянинг асосий мохияти қандай бўлишидан қатъи назар, якдил фикрни илгари сурса керак: фарзанд оилада ҳамиша бўйсундирувчи (етакчи) эмас, итоат қилувчи (эргашувчи) ўринни эгаллаши зарур. Бироқ ота-оналар «катталар измига юриш» дегани кичкинтойга зўравонлик қилиш ёки оила катталарига мажбуран итоат эттириш эмаслигини тушуниши лозим. Холбуки, бола гўдаклигиданоқ оилада ҳамма қарорларни айнан ота-она қабул қилишини ва хар қандай тақиқ сўзсиз бажарилиши кераклигини тушуниб етиши даркор. Бу, энг аввало, боланинг хавфсизлиги учун зарур. Агар бу қонун бузилса, оилада «қулоқсиз» бола етилади...

«Кулоксиз» болалар қаёқдан пайдо бўлади?

Боладаги хархаша ва инжикликларга қарши курашишни ўрганишдан олдин ёкимтой миттивойлар қачон, қай тарзда терс бўлиб қолишига ойдинлик киритиш керак. Аслида фарзанд хулқи (қушчанинг қушлар галасидаги юриш-туриши каби). аввало, катталар муомаласи билан чамбарчас боғлиқ. «Фаришта»лар «шайтонча»га айланиб, ота-онанинг бошига чиқиб олишига сабабчи вазиятлар мавжуд. Қуйидаги ҳолатларда болалар инжик, «кулоксиз» ва гапга кирмайдиган бўлиб қолишади:

- 1. Оилада педагогик мезонлар йўқлигида. Масалан, ота-она бола билан ўз кайфиятидан келиб чиққан холда муомалада бўлади - бугун ота мехрибон, ярим тунгача мультфильм томоша қилишга рухсат берди, эртасига эса феъли айниган, соат 21:00даёқ болаларни ухлашга мажбурлайди.
- 2. Катталарнинг педагогик мезонлари кескин фарк килганда. Масалан, боланинг 21:00дан кейин мультфильм кўриш истагига ота қарши, она эса розилик беради. Бу ўринда ота-она (бошқа оила аъзолари ҳам)нинг якдил фикрда бўли-
- 3. Оиладагилар боланинг хархаша ва инжикликларига «бўйин эгади». Миттивойлар ўз феъл-атворини шартли рефлекс ва инстинкт даражасида шакллантиради. Масалан, гўдак йиғи, бақир-чақир, хархаша орқали катталардан хоҳлаган нарсасига эришса, у бу усулдан то иш бергунча мунтазам фойдаланади. Натижа бермай қўйганда эса

Психолог талқини

Шу тариқа эртами ёки кеч бола «тушуниб етади» (рефлекс даражасида): хархаша қилганда – уни ёлғиз қолдиришади, эшитишмайди. Аммо жанжални тўхтатган захоти унинг ёнига қайтиб келишларини, уни яхши кўришларини ва тинглашга тайёр эканликларини англаб етади.

Одатда болада «Бақирганимда – хеч кимга керак эмасман, тинчланганимда – ҳамма мени яхши кўради» деган баркарор рефлекс шаклланиши учун 2-3 кун вақт керак бўлади. Агар ота-она бу пайтда сабр қилса, мўмин-қобил болани тарбия қилишади, сабри етмаса, боланинг хархаша ва инжикликларига бир умр чидаб яшашига тўғри келади!

Тарбиядаги

энг мухим мезонлар

Бола тарбияси мавзуси - мушкул масала. Юз йил муқаддам бўлгани каби хозир хам аксарият отаоналар гапга кирмайдиган болалар муаммосига дуч келаверишади. Ана шу ота-оналарга муаммоларни хал этишда қуйидаги мезонлар асқота-

1. Болани яхши хулқи учун доимо мактанг. Афсуски, аксарият отаоналар болани ёмон иши учун жазолашади-ю, яхши ишига келганда шунга мажбур деб хисоблашади. Аслида бола ўз хатти-харакатларини энди тўгрилай бошлаган бўлади, «яхши» ва «ёмон» бахо хали у учун бегона. Шунда у яқинларининг баҳосига қараб иш тутишга ҳаракат қилади. Яхши хулқи ва гапга кирганлиги учун мақтанг, рағбатлантиринг, шунда у айнан сиз хохлагандек иш тутишга жон-жахди билан интилади.

2. Агар гўдак инжиклик килса ва ўзини яхши тутмаса – уни шахс сифатида айбламанг! Фақат муайян вазиятдаги хатти-харакати учун айбланг. Масалан, ўғилчангиз болалар майдончасида ўзини ёмон тутди бошқаларни турткилади, хафа қилди, уларнинг ўйинчоқларини олиб қўйди дейлик. Катталар кўпинча: «Сен ёмон боласан, сен қизғанчиқсан!» дейишга одатланишган. Мана шу холат болани шахс сифатида айблашга яққол мисол бўла олади. Унга тўгри танбех беринг: "Сен бугун ўзингни ёмон болалардек тутяпсан – сени жазолашимга тўгри келади...». Шунда бола аслида ўзи яхши эканлигини, уни яхши кўришларини ва хурмат қилишларини, фақат унинг бу-

гунги хулқи - нотўгри эканлигини англаб етади.

- 3. Фарзандингизнинг ёши ва ривожланишини хамиша хисобга
- 4. Болага қўяётган талаблар окилона бўлсин.
- 5. Ёмон хулқи учун вақтида жазолаш лозим (3 ёшли болани эрталаб овқатни тўкиб қўйгани учун кечки мультфильмдан мосуво килманг — кичкинтой хато билан жазонинг богликлигини тушуниб етмаслиги мумкин).
- 6. Болани жазолаётганда ўзингиз хотиржам бўлишингиз керак. Буни психологлар тасдиқлаши мумкин: ҳар қандай суҳбатдош, жумладан, бола ҳам (у қанчалик кичкина бўлмасин) бақирмасдан, хотиржам гапирсангиз, сизни яхшироқ тушу-
- 7. Бола билан гаплашаётганда (айникса, у кулок солмаганда, хархаша ва инжиклик килганда, сиз эса жахлингиз чиқиб, хафа бўлган вазиятларда) доимо муомалангизга эътибор беринг — сиз билан бундай охангда гаплашишларини ахир ўзингиз хам хохламасангиз керак.
- 8. Бола сизни тушунаётганига хамиша ишонч хосил қилишингиз

9. Нима тўгри-ю, нима нотўгрилигига ўз мисолингизда ўрнак бўлсангиз, яхшироқ самара беради. Бошқача қилиб айтганда, «Менинг айтганимни бажар»дан кўра «Мен каби бажар» болани самаралирок тарбиялайди. Улар сиздан ибрат олсин, унутманг, қуш уясида кўргани-

10. Ота-она, яъни катта одам сифатида хамиша карорларингизни қайтадан кўриб чиқишга тайёр бўлинг. Айниқса, бу 10 ёшли ва ундан катта болаларнинг ота-оналарига тааллуқли. Бу ёшда бола музокарага кириша олади, далил ва исботлар келтиришга қодир бўлади. У хулосани доимо сиз чикаришингизни, лекин уни тинглашга тайёрлигингизни ва муайян вазиятларда ўз фикрингизни фарзандингиз фойдасига ўзгартира олишингизни тушуниши даркор.

11. Боланинг хатти-харакатлари (айниқса, бу ёмон ишлар бўлса) қандай натижаларга олиб келишини тушунтиришга ҳаракат қилинг. Агар гўдак каравотчасидан ўйинчокларини отса — уларни олиб берманг: шунда миттивой унинг бу хатти-ҳара

кати ўйинчоқлардан жудо қилишини тезда англаб етади. Каттароқ ёшдаги болалар билан жиддийроқ вазиятларда шунчаки гаплашиб олса бўлади. Мўмин-қобил болани тарбиялаш, бир қарашда, унчалик қийин эмас. Ота-она шунчаки ўз хаттихаракатларини тахлил хамда назорат килиши - фарзандга муносиб ўрнак бўлиши, уларнинг хархаша ва инжикликларига учмаслиги, бола билан бажонидил суҳбатлашиши, ўз қарорларини бамайлихотир тушунтириши зарур.

Ота-оналарга маслахатлар

Қайси тарбиялаш усулини танлаш ўз ихтиёрингизда. Биз шунчаки оилада илиқ муносабатларни сақлашга ёрдам берадиган маслахат ларни бериб ўтмоқчимиз:

- 1. Қандай назорат қилишни ўзингиз ҳал этинг. Жараёнга комплекс тарзда ёндашинг: болага назорат хақиқатан зарурлигини ва буни унга зарар етказиб қўймаган холда қандай бажариш тўгрисида ўйлаб кўринг.
- 2. Болани ўз қолипингизга солишга уринманг, барча хатти-ҳаракатларингизни у билан гаплашиб олинг. Шундай йўл тутингки, бола бирор қарор қабул қилаётганда сиз томондан ҳеч қандай босимни ҳис этмасин. Қабул қилган қарори учун мустақил жавоб беришига имкон яратинг. Натижада унинг сизга бўлган ишончи ортади, вокеа-ходисалардан бохабар қилиб туради. Сиз эса ўз навбатида ўзингизни назорат қила бошлайсиз.

3. Ота, она ва фарзанд ўртасида ўзаро ишонч бўлиши нихоятда мухим. Бола ўз хатолари, кечинмалари ва муаммолари ҳақида гапиришдан чўчимаслиги зарур. Унинг ростлиги учун уришиш зинхор тав сия этилмайди, хатто бу ростлик сизга умуман ёқмаса ҳам. Болага қилган хатолари учун қаттиқ танбех беравериш ярамайди, акс холда у сизга умуман ишонмай қўяди. Яхшиси, у нимада нохак эканлигини жахлсиз, бамайлихотир гаплашиб олишга ҳаракат қилинг. Унинг ишончини бир марта йўқотсангиз, яна қайтариш осон кечмайди. Негаки, бола билан муносабатларда устунлик қилиш бу ҳали унинг дўстига айланишни англатмайди. Энг мухими ишончини суиистеъмол қилманг. «Мен сенга ишонгандим, сен эса...» иборасини кўп ишлатиш муносабатларнинг қадрсизланишига олиб ке-

Шухрат ЖУМАЕВ 13-умумтаълим мактаби ама лиётчи-психологи

Карор асосида

Янги ижтимоий хизматлар

Ўзбекистон Республикаси Президентининг "Ўзгалар парваришига мухтож шахсларга ижтимоий хизматлар кўрсатиш кўламини кенгайтириш чора-тадбирлари тўгрисида" 2025 йил 8 майда ПҚ-171-сон қарори қабул қилинди.

Қарорга кўра, 2025 йил 1 июндан ўзгалар парваришига мухтож вояга етган шахсларни қўллаб-қувватлашга қаратилган "Фаол ҳаётга қадам" дастури жорий этилди. Дастур доирасида қуйидаги 5 турдаги янги ижтимоий хизматлар кўрсатилиши йўлга қўйилади:

уй шароитида ижтимоий-маиший ёрдам кўрсатиш хизмати;

уй шароитида қараб туриш хиз-

тиббий-ижтимоий реабилитация

кундузги қатнов асосида қараб

туриш хизмати; шахсий ёрдамчи хизмати.

Дастур доирасидаги ижтимоий хизматлардан фойдаланиш харажатларининг бир қисми ваучер асосида қоплаб берилади. Ваучер қиймати хукумат томонидан белгиланган микдорда субсидия шаклида тўланади.

Ваучер бериш ва унинг қийматини тўлаш "Ягона миллий ижтимоий химоя" ахборот тизимидаги "Оила хамкори" платформаси орқали амалга оширилади

Карорга кўра, ваучер куйидагиларга берилади:

уй шароитида ижтимоий-маиший ёрдам кўрсатиш ҳамда кундузги қатнов асосида қараб туриш хизмати

камбағал оилалар реестри, ўзгалар парваришига мухтож бўлган ёлгиз яшовчи ҳамда ёлгиз кексалар ва ногиронлиги бўлган шахслар реестрига киритилган шахсларга;

"Ижтимоий химоя ягона реест ри" ахборот тизими оркали болалар нафакаси ва моддий ёрдамни олувчи шахс (оила)ларга;

шахсий ёрдамчи хизмати учун: І гурух ногиронлик белгиланган

кўзи ожизлик бўйича бирламчи ногиронлик белгиланган шахсга;

биринчи марта ногиронлар аравачасидан фойдаланиш белгиланган шахсга.

2025 йил 1 декабргача Ижтимо ий қўллаб-қувватлаш марказлари хузурида ўзгалар парваришига мухтож вояга етган шахслар учун кичик хажмли оилавий уйлар ташкил

А.ЮНУСОВ. туман адлия бўлими юридик хизмат кўрсатиш маркази бошлиги.

Ёзги таътил

Билим масканида завкли лахзалар

Тажрибали педагог Ўзбек-Nodira NURULLAYEVA, истон Халқ таълими аълочиси Нормамат Абишов директорлик қилаётган Бодомзор маҳалласидаги 30-умумтаълим мак-

табида ўтган ўқув йилида 407 нафар ўқувчи тахсил олди. Илми толибларга 38 нафар малакали муаллимлар сабоқ берGloballashuv davri

Telefon aybdor(mi)

yoxud qoʻlimizdagi xavf, havas ortidagi xatar

yarim tungacha hamrohi boʻlgan zarba mobil telefonga qo'l cho'zadi. Kun shu holda qarshi olinadi. Yoshga, dunyoqarashga qarab hammamiz o'sha telefondagi virtual olamning qaysidir tarmogʻiga asirmiz. Cheksiz "o'rgimchak to'ri"ning bir uchiga bogʻlanganmiz.

Oxirgi statistik ma'lumotlarga koʻra, Yer kurrasining qariyb 70 foiz aholisi ijtimoiy tarmoqlarning muntazam foydalanuvchisidir. Bugun Oʻzbekistonda mobil aloqa bilan ta'minlangan abonentlar soni qariyb 34,2 millionni tashkil etadi. Aholining mobil aloqa bilan ta'minlanishida har 100 kishi hisobiga 79 birlik to'g'ri keladi.

Bugun mobil telefon turli manbalar, ijtimoiy tarmoqlar "yakunlanmagan urushlar", turlicha fikrlar, "munosabatlar"ni yuzaga keltiruvchi vosita sifatida xizmat qilmoqda. Bu esa koʻngilsizlik, hatto bir oila a'zolarining bir-biriga nisbatan ishonchsizligiga sabab boʻlmoqda. Eshitayotgan narsalarimiz orqaligina qaror gabul gilmogdamiz.

Tarmoglarning aksariyatida asoslan-magan ma'lumotlar, turli mish-mishlar, ig'volar mavjud. Ayniqsa, ayrimlar bu orqali moliyaviy manfaat ko'zlab, turli "kasting"lar uyushtiradi, mobil telefon orgali unga alogador "xizmatlar"ni taklif qiladi. Ijtimoiy tarmoqlardan biz sanagan zararlar yuzasidan insonning ma'naviy tarbiyasiga emas, balki

Koʻpchilik uyqudan uygʻoniboq ruhiyati va salomatligiga ham unutmasligimiz kerak Internetdagi foydalaniladigan ilovalar musiqiy nashr, asab tizimi,

xotirasi, uyqusi va salbiy fikrini

kuchaytiradi, deydi mutaxassislar. Telefoningizni bir necha soatga qoʻying. Uzogʻi bir kun tarmoqdan yiroqlashing. Hayotdagi haqiqiy va chinakam go'zallikni, mehrni, insoniylikni koʻring. Bu sizga jismoniy va ruhiy sogʻligingizni tiklashga yordam beradi. Ayniqsa, bolalar uchun telefonlarning salbiy ta'siri kuchli bo'lmoqda. Ma'lumotlarga ko'ra, bolalar orasida ruhiy tushkunlik asabiylashish hollari

koʻpaygan.

Texnologiyalar davri davom etar ekan, yoshlarimiz uchun foydali, ularni intellektual rivojlantiradigan platformalarni yanada koʻpaytirishimiz kerak. Shuningdek, milliy kontent asosida ular uchun tariximiz, madaniyatimiz, qadriyatlarimiz haqida ishonarli va qiziqarli ma'lumot beradigan zamonaviy resurslar yaratishimiz, shular vositasida yoshlarni foydali axborotga to'yintira olishimiz lozim. Shundagina ularda yangiliklarga nisbatan did shakllanadi. Bu esa virtual olam girdobiga cho'kib ketishdan asraydi.

Oltinoy TO'RAQULOVA, Termiz davlat universiteti O'zbek filologiyasi fakulteti 4kurs talabasi.

Гиёхвандлик ва унинг олдини олиш

БМТ Бош Ассамблеяси 1997 йил 7 декабрдаги қарори билан «26 июнь — Халқаро наркотик моддаларни суиистеъмол қилиш ва уларнинг ноқонуний айланишига қарши курашиш куни» деб белгиланган

Гиёхвандлик - XXI аср вабоси бўлиб, бутун жахон микёсидаги муаммодир. У жамиятни энг огир оқибат ва кулфатларга олиб келувчи, дунё ахолисига атом бомбасидан хам кучли хавф солувчи офатдир. Чунки у инсон саломатлигига халокатли таъсир қилиб, азиз умрини кемириб, ўлимга махкум этаётган иллатдир. Дунё бўйича инсонлар, айникса, 15-40 ёшгача бўлганлар, яъни куч-кувватга тўлган ёшлар бу оғу исканжасига илиниб, ҳаётдан адашиб, яраувчанлик, оунедкорлик ишларига қатнашмасдан оғир хасталикка чалиниб ўзига, оиласи ва давлатга хам моддий, хам маънавий зарар келтирмокдалар.

Гиёх ўзи нима? Бу шундай моддаки, бир марта қабул қилганда рухий холатни, яъни кайфиятни кўтариб юборади, бош мияни ишдан чиқаради. Агар киши тез-тез истеъмол килса унга ўрганиб колади, уни истеъмол қилмаса яшай олмайди, яъни шу гиёхсиз (наша – марихуана, гашиш, кўкнори-героин, қора дори, кокаин каби) туролмайди.

Гиёхванд деб гиёхларни узлуксиз истеъмол қилиб касалликка чалинган беморларга айтилади. Улар ўзларининг маънавий қиёфасини йўқотади, ақл-идрок, фикрлаш, эслаш қобилияти, рухияти бутунлай издан чиқади. Уларда ҳаё, ҳурматиззат, мехр-оқибат каби инсоний фазилатлар йўқолади. Касаллик ривожланиши билан улар оила, ишхона, махалла, кўча-куйда, ўкув жойлари кабиларда тартиб-интизом, қонун қоидаларни бузишни бошлаб, катта зиён келтирадилар. Уларнинг фикр-зикри фақат гиёх моддалар топиш ва истеъмол қилишдан иборат бўлиб қолади. Ота-она, боланака, оила, махалла, жамоа кабилар уларни умуман қизиқтирмайди. Гиёхванд ўз соғлигини бутунлай йўқотиб, жамиятдан ажралиб қолиб, жарга қулаётганини пайқамайди.

Гиёхмандлик – дунё микёсида XX асрдан XXI асрга ўтган сарқит, иллат, фожиа бўлиб, нафақат киши шахсини, балки бутун мамлакатни, оилани емиради, халокат жари ёқасига олиб бориб, қашшоқликка, етим-есирликка, бахтсизликка, турли касалликларга сабаб бўлади. 70 фоизга якин котилликлар, 80-90 фоиз безориликлар гиёхванд модда ис-

йўналтириш" тўгараклари

хамда кўплаб спорт тадбирла-

теъмол килувчилар томонидан содир қилиниши ҳозирги кунда маълум.

Хўш, ана шундай нохушликлар иллатларга ким айбдор? Албатта, оғу сотувчилар дерсиз. Йўқ, янглишасиз, бунга биз ўзимиз айбдормиз. Бизнинг эътиборсизлигимиз бефарклигимиз окибатида келажагимиз бўлмиш болаларимиз гиёхвандликка чалиниб, тубсиз жарга қуламоқда. Бунга сабаб, ота-оналарнинг оила, турмуш, жамият ишлари билан бандлиги, болаларнинг назоратсиз колдирилиши, оилавии низо лар, ортиқча бойлик орттиришга ружу кўйиш. болаларнинг керагидан ортик таъминланганлиги ва бошка омиллар сабаб бўлмокда.

Гиёхванд моддани муттасил истеъмол қилиш инсон шахсини қашшоқлаштиради, иродасини бўшаштиради, мехнат қилиш қобилиятини йўқотади, асаб тизими хужайралари ҳалок бўлади, иммун тизими пасаяди, рак ўсиши жадаллашади, инсон умри кискаради. Гиёҳвандлар ўта хавфли касаллик бўлган ОИТС (СПИД) касаллигини тарқатувчи асосий манбанга айланиб қолади. Улар жамият учун хам, ўзи учун хам йўкотилган хисобланади.

Унутмаслик керакки, оиланинг соглом турмуш тарзи, соглом мухит, маърифий ва маънавий дунёкараши, халоллиги, поклиги, мехнатсеварлиги, эътикоди фарзандларини гиёхвандликдек иллатдан асровчи омиллардир. Гиёхвандликка қарши кураш, гиёхванд моддаларни истеъмол қилишни ман этиш, таркибида гиёхванд моддаси бор ўсимликни ўстиришни тақиқлаш керак. Гиёхвандларни ўз вақтида топиб олишга кенг жамоатчиликни жалб қилиш, давлат чегарасидан гиёхванд моддаларни олиб ўтишга тўсиқ яратиш лозим. Гиёхвандларни даволаш чора-тадбирларини амалга ошириш ўзимиз учун, бўлгуси порлоқ келажагимиз учун зарур. Хар бир шахсда, оилада жамоада соглом турмуш тарзи учун пойдевор яратиш орқали ушбу иллатнинг олдини олиш мумкин.

Т.МАХМАДАЛИЕВ республика саломатлик ва стратегик ривожланиш институтининг туман бўлими врачи. А.РАХМАТУЛЛАЕВ,

олий тоифали врач-нарколог.

Ёзги таътил бошланганига ри мунтазам ишлаб турибди. бир ойдан ошган бўлса-да, мактаб қучоғи ҳамон ўғил-қизлар билан гавжум. Бу жойда "Долзарб 90 кунлик" тадбирлар доирасида кенг кўламли ишлар бажариляпти. 261 нафар ўқувчини қамраб олган "Заковат" ва "Китобхонлик" клублари, "Инглиз тили" ва "Касбга

Бунда директор ўринбосари Ж. Жабборов, ўқитувчилар **F.** Нормаматов, О. Равшанов, Р.Равшанов, Н.Салимова, Ш. Ўтаевалар айниқса, жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Ёз чилласи бўлса-да, зиё масканига тўпланган устозу шогирдлар учун бўш вақтнинг ўзи бўлмайди

А.БАКИРОВ.

Mahalliy Kengashlar faoliyati Prezident Farmoni asosida yangi bosqichga olib chiqilmoqda

Davlatimiz rahbarining 2025-yil 23ivunda PF-98-son Farmoni bilan Oʻzbekistonda mahalliy davlat hokimiyati vakillik organlari faoliyatini 2030 yilgacha rivojlantirish Konsepsiyasi tasdiqlandi. Unda mahalliy Kengashlar faoliyatini yangi bosqichga olib chiqishni nazarda tutuvchi muhim vazifalar belgilab berildi.

Farmonda jamiyat va davlat hayotining muhim masalalarini hal etishda mahalliy davlat hokimiyati vakillik organlarining rolini oshirish, fugarolarning mahalliy boshqaruvda keng ishtirok etishiga oid demokratlashtirish jarayonlarini mustahkamlash, hududiy boshqaruvni "aholi manfaatlariga xizmat qilish" tamoyili asosida nomarkazlashtirish, mahalliy davlat hokimiyati vakillik organlari xalqaro hamkorligining huquqiy asoslarini mustahkamlash kabi maqsadlar koʻzda tutilgan.

Farmon bilan ijro hokimiyati organlariga tegishli boʻlgan 4 ta vakolat mahalliy Kengashlarga o'tkazilmoqda. Xususan, majburiy to'lov va mahalliy yig'imlar miqdorini belgilashga oid ayrim turdagi bir martalik yigʻimlar, iiara to'lovi va ko'rsatiladigan xizmatlar qiymatini belgilash, ijtimoiy himoyaga muhtoj shaxslar uchun ish oʻrinlarini zaxiralash kabi masalalar shular

Mazkur Farmonga koʻra:

mahalliy Kengashlarning nazorat hamda norma ijodkorligi boʻyicha faoliyati kuchaytiriladi, jumladan, ijroiya ayrim ijtimoiy masalalar yuzasidan soati" instituti joriy etiladi;

hokimiyati organlari rahbarlarining axborotini eshitish boʻyicha "Kengash

jumlasidandir.

fuqarolar tomonidan mahalliy Kengashlarga elektron jamoaviy murojaat qilish bo'yicha yangicha tizim yaratiladi, ularning sessiya ishini

bevosita kuzatish tizimi yoʻlga qoʻyiladi; kengashlar tomonidan qarorlar qabul qilishda fuqarolik jamiyati, yoshlar hamda ilmiy doiralar

vakillarining ishtiroki ta'minlanadi; mahalliy Kengashlar tomonidan hududga oid muammoli masalalarni hal etish bo'yicha imkoniyatlar kengaytiriladi, xususan, mahalliy byudjetni, hududlarni rivojlantirish dasturlarini shakllantirishda deputat va "mahalla yettiligi"ning ishtirokini

ta'minlash tizimi joriy etiladi; mahalliy Kengash faoliyatini ragamlash ishlari izchil davom ettiriladi, xususan, Kengash qarori loyihalarini tayyorlash va huquqiy ekspertizadan o'tkazishga sun'iy intellekt texnologiyalari joriy etiladi va hokazo.

Bahodir XOLIQOV, deputatlari tuman Kengashi kotibiyatining bosh mutaxassisi.

Maktablarda tabiiy fanlarni o'qitish

Dolzarb va zamonaviy yondashuv

Bugungi kunda ilm-fan va tushuntiriladi, kimyo orqali texnologiya sohalarida erishi- moddalar tuzilishi va ularning layotgan yutuqlar yosh avlodni o'zaro ta'siri o'rganiladi, chuqur va puxta bilimga ega bo'lishini taqozo etmoqda. Ayniqsa, tabiiy fanlarni chuqur o'rgatish o'quvchilarda ilmiy tafakkurni, kuzatish, tahlil qilish, xulosa chiqarish, mantiqiy fikrlash kabi muhim kompetensiyalarni shakllantiradi. Tabiiy fanlar tabiatdagi hodisalarni tushunish, atrof-muhitni qadrlash va inson salomatligi haqida ongli qarorlar qabul qilishga xizmat qiladi. Shu sababli, umumta'lim maktablarida tabiiy fanlarga boʻlgan e'tibor yildan-yilga ortib bormoqda. Tabiiy fanlarning o'quvchilar

rivojiga ta'siri

Tabiiy fanlar bolalarda dunyoni ilmiy asosda idrok etishga yordam beradi. Biologiya orqali tirik organizmlar tuzilishi va hayoti haqida tasavvur hosil qilinadi, fizika orqali tabiat qonuniyatlari

geografiya orqali esa Yer sayyorasining tuzilishi, tabiiy resurslar va iqlim oʻzgarishlari haqida bilimlar beriladi. Bu fanlar orqali o'quvchilar real hayotda duch keladigan hodisalarni ilmiy asosda izohlashni oʻrganadilar. Zamonaviy yondashuvlar

va metodlar

Tabiiy fanlarni oʻrgatishda interfaol metodlar, STEAM (science, technology, engineering, art, math) yondashuvi, eksperimentlar, loyihaviy ishlanmalar, guruhli tahlillar muhim ahamiyatga ega. O'quvchilarga tayyor bilim emas, balki izlanish yoʻli bilan bilim olish koʻnikmasini berish lozim. Masalan, ekologik muammolar yuzasidan kichik tadqiqot ishlari, tajribalar, maketlar tayyorlash bilimlar orqali mustahkamlanadi.

Texnik vositalar va laboratoriya uskunalari

samarali o'qitishda laboratoriya

Maktablarda tabiiy fanlarni

asbob-uskunalari va vizual vositalar muhim rol oʻynaydi. Mikroskoplar, reaktivlar, modellar, interaktiv doskalar yordamida murakkab tushunchalar osonlashtiriladi. Shuningdek, raqamli resurslardan, masalan, 3D

modellashtirish, video tajribalar,

o'quv dasturlaridan foydalanish

darsni yanada samarali qiladi.

Xulosa qilib aytganda, tabiiy fanlar oʻquvchilarning ilmiy tafakkurini, mantiqiy tahlil qilish ko'nikmasini shakllantirishda beqiyos ahamiyatga ega. Bu fanlarni o'rgatishda faqat nazariy bilim bilan cheklanmaslik, balki amaliyotga asoslangan, innovatsion va integratsiyalashgan yondashuvlar orqali o'quvchilarni ilm-fanga bo'lgan qiziqishini oshirish zarur. Shuningdek, maktablar moddiy-texnik bazasini mustahkamlash, o'qituvchilar malakasini oshirish tabiiy fanlarni oʻqitish sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Nargis AXADOVA, 14-umumta'lim maktabining tabiiy fanlar oʻqituvchilari.

escors MUZRABOT

= Муаллифларимиз хаёти ва ижодий фаолиятидан =

50 ёш муборак!

«MUZRABOТ»нинг якин хамкори

Муаллимлик - буюк мартаба! Бунинг не чоглик улуғ касб эканлигини аждодларимиз қолдирган битмас-туганмас меросидан ва бугунги ислохотлар замирида хам кўришимиз мумкин.

Шундай шарафли касбнинг залворини умри давомида зиммасида кўтариб, ёш бўгинга сув ва хаводек зарур бўлган таълим-тарбия беришда жонбозлик қилиб келаётган педагоглар туманимизда хам талайгина. Наврўз махалласида жойлашган 14-умумтаълим мактабининг она

тили ва адабиёт ўқитувчиси Гулнора Холназарова ана шундай фидойи устозлардан биридир. Келинг, лавхамиз қахрамонини мухтасаргина таништириб ўтсак.

Гулнора Холнарова 1975 йил 20 июнь куни Музработ туманида савдо ходими бўлган Файзулла Холназаров ва Очилой Шаймановалар оиласида 8 нафар киз, 1 нафар ўгил фарзандларнинг иккинчиси бўлиб дунёга келди. Ўрта мактабни тамомлаб, 1998 йил Термиз Давлат университетининг ўзбек филологияси факультетига ўқишга киради.

Гулнора Холназарованинг мехнат фаолияти битта мактаб билан боғлиқ, яъни у 1996 йилдан эътиборан хозирга қадар 14-умумтаълим мактабида ўқувчиларга она тили ва адабиётдан сабоқ бериб келаётир. Шу орада 2007-2009 йилларда Музработ кичик ва ўрта бизнес коллежида ҳам фаолият юритди.

Махоратли муаллима Гулнора Холназарова нафақат мактабда педагог, балки "Muzrabot" газетасининг хам якин хамкори, кадрдони. Унинг кўплаб ўкимишли маколалари газетамиз сахифаларида босилиб туради.

Шукрона кунида Гулнора Холназарова оиласи, яқинлари, ҳамкасблари ва ёр-дўстлари қуршовида ўзининг 50 ёшини нишонлади. Мавриди келганда, биз хам жонкуяр устоз, фидойи хамкоримизни самимий кутлаб, келгусидаги ишларида муваффакиятлар тилаб қоламиз.

Сирожиддин КУЛБОБОЕВ.

Muhabbat

Beg'ubor, samimiy o'n sakkiz yoshim, Ishqqa choʻmiltirdi tasodif taqdir. Koʻnglimning qulfini ochdi chin oshiq, Meni bandi qildi, sevgiga asir.

Koʻzlarimda kuldi saodat, iqbol, Otashga aylandi gohida yurak. Hagning in 'omidir asli bu ne 'mat, Va yana astoydil ibodat, istak.

Vafo, sadoqati - olmos, gavharim, Odobi, axloqi - bebaho, oltin. Ushbu ash'orimning shohi, sultoni, Hayotim mazmuni, begim Husniddin.

Baxtimiz hamrohdir abad-ul abad, Bizni birlashtirdi boqiy muhabbat!

san`atidir.

Shahribonu TURSUNOVA.

Madatkor boʻl

Mening yurak dardimga, Ishq izlagan qalbimga, Matonatli sabrimga, Madadkor boʻl, Allohim.

Eshitar oh-u vohim, Ishongan qiblagohim, O'zing yolg'iz panohim, Madadkor bo'l Allohim.

Yetti olam sarvari, Dunyoning yegan g'amin, Koinot bitmas kami, Madadkor boʻl, Allohim.

Najot izlar odamzod, Davom etadi hayot, Yer-u samo barhayot, Madadkor boʻl, Allohim. Yo'ldosh ABRAYEV,

daryo viloyatining Boysun

tumanida tugʻilgan. U oʻzining

gissa va hikoyalarida boysunliklar

hayoti, turmush tarzi, insonlarning

xarakter xususiyatlari haqida

yozadi. Masalan, yozuvchining

"Oʻzbeklar" nomli hikoyasi ham

xalqining olijanob fazilatlarini bir

nechta qahramon timsolida

koʻrsatib beradi. Hikova bosh

qahramoni talaba yigit. U

Hikoyada butun oʻzbek

fikrimizning isboti.

o`qituvchisi.

Ona-mehr

U hayotning gulbogʻi. Koʻksida cheksiz quvvat, Mehribonlik dunyosi.

Bag'ring issiq, sof panoh. Dunyoda yoʻq senday mehr Yoʻq senday bir goʻzal, oh.

Soʻzlaringdan donishmandlik. Sen bor joyda dilda bahor, Sen yoʻq joyda gʻam girdoblik.

Duovingni asravman men.

Yuragimda muhr boʻlib. Ona, seni sevaman men Bu dunyoda nur boʻlib! Salomat TO'RAQULOVA, 25-DMTT kichik

quyoshi

Ona - mehr, ona - baxt,

Allalaring jonga malham,

Koʻzlaringdan nur yogʻilar,

guruh tarbiyachisi.

«O'zbeklar» hikoyasidagi obrazlar tasnifi

kamtar, kamgap boʻlgani bois

boshqa kursdoshlariga koʻp ham

qoʻshilavermaydi. Ichidagi

gaplarini ham boshqalar bilan

bo'lishmaydi. Safdoshlari qilgan

oʻgʻirlikka umuman daxli

bo'lmasa-da, o'zini aybdor his

gilib xijolat bo'lib yuradi. Chunki

qoʻzichoq Botir choʻponniki edi.

Cho'pon va uning oilasi haqiqiy

oʻzbek oilasi xarakterini

Do'stlari o'g'irlab so'yib yegan

u sof vijdonli inson edi.

Shukur Xolmirzayev Surxon- uchun yuboriladi. Yigit soddadil, oʻzi tashqarida qolsa ham,

ljod - bu inson qalbining eng yuksak tuygʻulari va fikrlarini abadiylashtirish

Alisher NAVOIY

Ўзиники экан

(Хажвия)

Хаммаси Робиянинг ўкишга киришидан, бошланди. Қушни қақажон қиз аълочи дейиш камлик қилади, жуда-жуда аълочи, фаоллар фаоли эди. Унинг олийгохга кириши накд. Шундай бўлишига қарамай Хамроқул ака Собир муаллимни тинч қўйма-

-Хамсоя, -дерди хар сафар уйига келганида ялиниб. -Шу қизимизга ўзингиз йўл-йўриқ кўрсатинг. Ўқийман дейди. Мен бир чўпон бўлсам. Ундай нарсаларга ақлим етмайди. Илтимос, йўқ деманг.

Муаллим қўшнига "қизининг билими зўрлигини, хеч кимнинг ёрдамисиз институтга кириши"ни ҳарчанд уқтирмасин, тушунтиролмади. Ноилож Робияга репетиторлик қила бошлади. Билганларини ўргатди. Хамсоясининг таъбири билан айтганда, "йўл-йўриқ кўрсатди". "Интилганга толе ёр" деганларидай Робия институтга қабул қилинди. Хурсандлигидан Хамроқул чўпон қўй сўйиб элга зиёфат берди. Ўтиришда хамманинг олдида Собирга тўн ёпди. Уни роса алқаб-мақтади.

Шу-шу Собир муаллимнинг қишлоқда ҳозирги атама билан айтганда рейтенги ошди. Ота-оналар кетма кетига болаларига қўшимча дарс беришини сўраб келадиган бўлишди. У ўзидан ўзи репетитор бўлди қолди. Доим мук тушиб китоб титкилайдиган муаллими тушмагурни энди сира уйидан топиш мумкин бўлмай қолди. Дастлаб ўқувчиларни уйида ўқитиб турди. Сўнгра директор билан гаплашиб мактабдан бир хона олди. Бора-бора шогирдлари сони ортиб икки сменада дарс беришга ўтди. Энди уйга тунни яримлатиб келадиган бўлди. Хатто дам олиш кунлариниям ўқувчилар билан ўтказарди. Тўй-томошаларда камдан-кам кўринарди. Шундай тигиз кунларнинг бирида телефони устма уст жиринглаб қолди. Уйдан хотини қўнғироқ

килаётганди

-Хай, қачон келасиз? -Анорахон шанғиллаганча салом-аликни насия қилиб гапни қалаштириб ташлади. -Мехмон келган. Армиядошингиз. Оиласи билан бирга кутиб ўтирибди. Сиздан ҳалиям дарак йўқ. Бугун шу қурғур дарсни қисқартиринг. Тез қайтинг. Телефон қай тезликда жиринглаган бўлса шу алфозда ўчди. Муаллим-репетитор қайси сафдоши, узоқданми, яқиндагими билолмай қолаверди. Савол беришга улгуролмади ҳам. Шундай бўлса-да, кайфиятни бузмай шоша-пиша йўлга отланди. Собир муаллим толикканига карамай манзилига хушнуд етиб келди. Қаршилаган қадрдонини маҳкам қучиб анчагача қўйиб юбормади. Келин билан ҳам обдон сўрашди.

-Оббо сен... сизей, -деди ҳаяжонланиб. - Kyëш боя қаёққа яширинди десам бу ерга бекинган эканда. Кўришмаганимизга хам юз йиллар бўп кетди-ёв! Руслар айтганидай, "сколька лет, сколька зим?"

Шу пайт кичкинагина чиройли кийинган ойдай қизалоқ югуриб келдида Собирга ёпишди. Муаллим уни даст кўтариб олдида мехр билан пешонасидан ўпти. Сўнгра мехмонларга қараб сўради:

-Мунча ширин бўлмаса бу қизчангиз. Оти нима экан?

Эр-хотин ялт этиб бир-бирига қарашди. Улар нигохида таажжубланиш зохир эди. Очиги, бу саволдан хайратга тушишганди.

-Хе, бор бўлинг сиз, - деди оркадан ош кўтариб кирган Анорахон нокулай ахволда колганини яширмай. -Бу ўзингизнинг Чаросингизку. Опаси мехмонлар олдида уялмайлик деб ясантириб қўйганди.

Шу аснода самимий кулгу янграб меҳмонхонани янада файз-тароватга тўлдириб юборди.

М.ХОЛМИРЗАЕВ.

Ota-ona

Meni deb boshidan ne kunlar kechgan. Borim deb oʻzini boridan kechgan, Titragan kaftida tomchi suv ichgan, Otani-onani nomi o'chmasin.

Oh, desang yoningda parvona bo'lar, Menga ber dardni, deb koʻksiga urar, Dunyo dardlarini oʻziga olar, Otani-onani nomi o'chmasin.

Tuproqni tirnalab nasibam bergan, Ming bitta azobni koʻzida koʻrgan, Orim shu bolam, deb hayotda yurgan, Otani-onani nomi o'chmasin.

mehmon uyga kirsin deydi. Shu

darajada mehmondo'st. Mehmon

uchun bo'r yo'g'ini chiqarib

cho'pon o'zining qo'ylaridan

birini so'yib talabalar och

qolmasin deya ularni uyiga

mehmon qiladi. Hamma narsadan

xabari bor yigit esa vijdoni

qiynalganidan Botir cho'ponning

uyiga bormaydi. Cho'pon ularni

kelgan kunidan boshlab

Bu o'g'irlikdan bexabar

siylaydi.

Alamlar ichida bagʻri ezilgan, Boshida ne tashvish baytlar yozilgan, Bolam, deb kechalar koʻngli buzilgan, Otani-onani nomi o'chmasin.

Ezilsa ezilar aslo soʻz aytmas, Umr tilar boʻlsam, dunyolar yetmas, Odam omonat jon, dunyoga qaytmas, Otani-onani nomi o'chmasin.

Tangridan tilagan, koʻz yoshin toʻkkan, Termulib koʻzingga yuzingdan oʻpgan, Xastalik dardida olamdan oʻtgan, Otani-onani nomi o'chmasin.

> Tohir YAXSHIBOYEV Nurli hayot mahallasi.

Shoir galbi

Shoirning yuragi oʻzi bir olam, Bu olamning azim ummonlari bor. Gohida mavjlanib, goh so'nib bir dam, Gohi sokin oqqan daryolari bor.

Ba'zida gullagan, ba'zan xazonrez, Gullari, iforbaxsh gulzorlari bor. Goh mahzun, gohida bir umr yolgʻiz Xo'rsinib kuylovchi bulbullari bor.

Quyoshda qoraygan, armon oʻpirgan, Toʻgʻri, egri yoʻlli jarliklari bor. Orzular tiklagan, hasrat qoplagan, Marmardan yasalgan alp togʻlari bor.

Lobar ISLOMOVA, Termiz davlat universiteti oʻzbek filologiyasi fakulteti

3-kurs talabasi.

«Долзарб 90 кун» амалда

Табиат багридаги таълим: ёзги сайр ва экология дарслари

Туманимиздаги 3-давлат мактабгача таълим ташкилоти(ДМТТ)да Президентимиз томонидан жорий йил 15 май куни ўтказилган видеоселектор йигилишида берилган топшириклар ижросини таъминлаш мақсадида "Долзарб 90 кун" лойихаси тадбирлари доирасида "Табиат бағридаги таълим: ёзги сайр ва экология дарслари" мавзусида семинар ташкиллаштирилди.

Тадбирга ташриф буюрган тумандаги барча мактабгача таълим ташкилоти директорлари, услубчи ва тарбиячилари учун мезбон ташкилот ходимлари ховлидаги болалар ўйингох (бесетка)ларига бўлиниб табиат қўйнидаги жонли жонзотлар ва кўргазмали

қуроллар билан семинар дарслари ўтиб беришди. Гурухлар фаолияти ўрганилди.

Шунингдек, инглиз тили бўйича хам намунали машғулотлар ўтказилди. Бундан ташқари ёзги соғломлаштириш тадбирлари хужжатларининг юритилиши ҳақида ҳам керакли тавсиялар берилди.

Семинарда туман Мактабгача ва мактаб таълими бўлими мудири С.Хамраев, мудир ўринбосари Ш.Умаров, таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси туман Кенгаши раиси Л.Мусаев иштирок этдилар ва сўзга чиқдилар.

Якунда 3-ДМТТ директори Н.Давронова барча иштирокчиларга ўз миннатдорчилигини билдирди.

С.ҚУЛБОБОЕВ.

Mazmunli o'tmoqda

Tumanimizdagi 5-umumiy oʻrta ta'lim maktabida "Dolzarb 90 kun" loyihasi doirasida bir qancha ishlar reja asosida yoʻlga qoʻyildi. Xususan, maktabda dasturdan kelib chiqib, yoshlarda ijtimoiy faollikni oshirish, ularning bilim va koʻnikmalarini rivojlantirish va madaniy va ma'rifiy saviyasini yuksaltirish, dunyoqarashini oshirish borasida turli toʻgaraklar tashkil etildi. "Yosh kitobxonlar", "Kompyuter savodxonligi" hamda "Yosh sportchilar" toʻgaraklari shular jumlasidan.

Ushbu to'garaklarga joriy yilning 2-iyun kunidan e'tiboran bo'lgan e'tibor hukumat o'quvchilar uchun turli mavzularda qızıqarlı tarzda mashgʻulotlar oʻtib kelinmoqda. Kutubxonada, ayniqsa, "Yosh kitobxonlar" toʻgaragi turli usullar bilan o'quvchilarni qiziqtirib jalb etilayapti. Bunda, oʻgʻil-qizlar oʻrtasida "She'rxonlik", 'Topishmoq va tez aytish" musobagalari uyushtirilib,

yoshlarimiz shoir vozuvchilarning she'r va asarlarini, oʻzbek hamda jahon xalqlari ertaklarini oʻqib berib, mazmunini o'quvchilar bilan birga tahlil etishyapti. Undan yoshlarimiz uchun zarur boʻlgan "Sogʻ tanda – sogʻlom aql" insonlarga boʻlgan mehrodamivlik. muhabbat, to'g'riso'zlik, yoshlar uchun halollik eng asosiy insoniy fazilatlar

ekanligini, ularni kitob oʻqishga o'rgatib ilmga chanqoq bo'lib o'sishini da'vat etmoq biz, kattalarning, ayniqsa, ustozlarning zimmasidagi vazifa.

Shuningdek, "Mahalla kubogi" bo'yicha yoshlar o'rtasida sportning futbol musobaqasi boʻlib oʻtdi. Bunda mahallamizning nuroniy otaxonlaridan Xolmurod Normatov, Turob Abdiyevlar ishtirok etib, yoshlarga kerakli maslahatlar berdilar. Oʻzbekiston futbol boʻyicha jahon chempionatiga chiqqanligi to'g'risida, bunda sportga darajasida qaralgani haqida fikr bildirdilar

Ushbu "Dolzarb 90 kun" loyihasi doirasida maktabda faol oʻqituvchi va oʻquvchilar maktab direktorining ma'naviy-ma'rifiy ishlar boʻyicha oʻrinbosari Sh.Jabborov, maktab psixologi F.Alimov, informatika oʻqituvchisi R.Mamatqulov, iismoniv tarbiva o'qituvchilari Sh.Normatov, B.Bozorov hamda kutubxona mudiri D.Choriyevlar sidqidildan mehnat qilib kelayaptilar. Shu bilan birgalikda M.Xolboyeva, Z.Mominova, J.Choriyev M.Joʻrayeva, B.Djurayeva, va L.Mamatraimovlar o'quvchilarimizdandir.

Dilorom ESANOVA, 5-umumta'lim maktabining boshlang'ich sinf o'gituvchisi.

kursdoshlari bilan paxta terish gavdalantiradi. Uyi kichkina, ammo ketgunicha mehmon qiladi, ammo Maktabgacha ta`lim tashkilotlarida

Bolajonlar salohiyatini oshirish

o'sib, kamolga yetib, rivojlanishi individual yondashuvga asosuchun ta'lim tashkilotlari ko'pgina lanadi. Hozirgi kun yangi avlod markazlarida faoliyat olib ishlarni amalga oshirmoqda. Xususan, yoshlarimizga yaratilayotgan shart-sharoitlar, yangi ishlab chiqilayotgan davlat o'quv noan'anaviy tarzda mashg'ulotlar avlodga dasturlari, AKTlar shular

jumlasidandir. Ma`lumki, bolalarga ta'limtarbiyaning poydevori maktabgacha ta'limdan boshlanadi. Maktabgacha ta'lim va tarbiya bolalarni oʻqitish va tarbiyalashga, ularning intellektual va ma'naviyaxloqiy, yetuk estetik va jismoniy jihatdan rivojlanishiga, shu- menga yo'l ko'rsat, men o'zim ningdek, bolalarni umumiy o'rta bajaraman" talqinida ish olib ta'limga tayyorlaydigan ta'lim boradi.

Hozirgi kunda bolalarning rivojlanishini qoʻllab-quvvatlovchi markazlaridan foydalaniladi. bolalari axborot va interaktiv muhitda oʻsib kelayotgan farzandlar hisoblanadi. Ularga saqlash va faol ishtirokini ta'minlashdan iboratdir.

> Mariva Montessorining shunday qarashlari mavjud: tarbiyachi bolaga yoʻl ko'rsatuvchidir, lekin hukmron emas. O'zlari mashg'ulotni tanlashadi va bajarishadi. "Sen

Bolalarga ta'lim-tarbiya Maktabgacha ta'lim bola- berishda guruhlarda tashkil

Bolalar oʻzlari xohlagan borishadi. Bu o'z o'rnida ularga yaratilgan erkinlik hisoblanadi.

O'sib kelayotgan yosh ta'lim-tarbiya oʻtkazish, ularning diqqatini berishimizdan maqsad bolajonlarimizning bilim salohiyatini oshirish, ularning ijodkorligini rivojlantirish, mustaqil fikrlashi va ogʻzaki nutqini shakllantirish, turli xildagi qobiliyatlarini ochirish, o'z hissiyotlarini ochib berish, estetik tafakkurini rivojlantirishdan iboratdir.

> S.ASATOVA, DMTT 5-son direktori vazifasini bajaruvchi. I.NOROVA.

har tomonlama etilgan 5 ta rivojlanish **tayyorlov guruhi tarbiyachisi.** mazkur adabiy kecha, nafaqat

talabalar unga xiyonat gilishdi.

Botir cho'pon va oilasi terimchilar ketar chog'ida ular bilan quyuq xayrlashib, yigitga kelganda siz bizni yomon koʻrasiz shekilli hech mehmonga kelmadingiz, bir ogʻz ham gapirmadingiz, deydi. Vaholangki, yigit ular uchun eng ko'p qayg'urgan, nochor insonning bir kosa ovqatini yeyishga vijdoni qiynalgan edi. Ichki kechinmalarini ochiq ayta olmaganligi sababli shunday tanqid qilindi.

Zebo NARZULLAYEVA, TerDU Filologiya fakulteti 4kurs talabasi.

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti tashabbusi bilan boshlangan va ayni damda respublika boʻylab keng amalga oshirilayotgan "Dolzarb 90 kun" loyihasi doirasida Termiz davlat universitetining oʻzbek filologiyasi fakultetida adabiyot kechasi tashkil etildi.

Tadbir talabalarning bo'sh vaqtini mazmunli tashkil etish, ularni ijod, so'z san'ati va badiiy tafakkur olamiga yanada yaqinlashtirish maqsadida o'tkazildi. Prezident Shavkat Mirziyoyev o'z nutqlaridan birida yoshlar masalasiga toʻxtalar ekan, shunday degan edi: "Yoshlar — bu bizning ertamiz, biz ularning ma'naviyatli, bilimli, kasbga ega bo'lgan, mustaqil fikrlovchi boʻlib voyaga yetishlariga har tomonlama ko'maklashishimiz kerak."

Aynan shu g'oyaning amaliy ifodasi sifatida tashkil etilgan Adabiyot kechasi

yoshlarning bo'sh vaqtini mazmunli o'tkazish, balki ularni Vatanga muhabbat, milliy adabiyotga mehr va ijodiy tafakkur bilan qurollantirishga xizmat qildi.

Adabiyot kechasida talabalar mumtoz va zamonaviy oʻzbek adabiyotining yorqin vakillari Alisher Navoiy, Furqat, Choʻlpon, Abdulla Qodiriy, Hamid Olimjon, Zulfiya, Erkin Vohidov, Abdulla

Oripov kabi ijodkorlarning asarlaridan parchalarni yoddan oʻqishdi. Shu bilan birga, iqtidorli talabalar o'z ijod namunalari she'r, monolog va nasriy parchalarni ham yigʻilganlar e'tiboriga havola qilishdi. Tadbir yuzasidan so'z olganlar, bu kabi ma'naviy tadbirlar yoshlarning ruhiy olami va dunyoqarashini shakllantirishda o'ta muhim ekanini alohida ta'kidladilar.

Xullas, "Dolzarb 90 kun" loyihasi doirasida tashkil etilgan bu kabi ma'naviy tadbirlar yoshlarni yuksak g'oya va qadriyatlarga yoʻnaltirish, ularning qalbiga so'z, she'r va kitob orqali ezgulik urug'ini sepishda gʻoyat samarali bo'lmoqda. Mazkur adabiyot kechasi esa bunga yorqin misoldir.

Jamshid NAZAROV Termiz davlat universiteti o'zbek filologiyasi fakulteti tyutori.

MUZRABOT

MUASSISLAR: Xalq deputatlari Muzrabot tumani Kengashi va tuman hokimligi

Muharrir Abdusalom YO'LDOSHEV

Tahririyat manzili: 191300. Muzrabot tumani, Xalqobod qo'rg'oni, Amir Temur ko'chasi, 38-uy. Telefon: (+998) 99 671 57 58.

Gazeta 2010-yil 9-aprelda Surxondaryo viloyati Matbuot va axborot hududiy boshqarmasida 11-010 raqami bilan qayta ISSN 2181-7006. ro`yxatga olingan.

e-mail:shaymardonov8787@mail.ru Buyurtma G- 2330 nusxada bosildi. Qog'oz bichimi A-2. Hajmi 2 bosma taboq. Bahosi kelishilgan narxda. Nashr indeksi-473.

Gazeta tahririyat kompyuterida terildi va sahifalandi. Sahifalovchi B.Shoymardonov. Navbatchi muharrir A.Yoʻldoshev. Navbatchi S.Qulboboyev.

Gazeta «Surxon tongi» va «Заря Сурхана» gazetalari tahririyati bosmaxonasida chop etildi. Korxona manzili: 190100, Termiz shahri, Shukrona κoʻchasi, 19-A uy.

Topshirish vaqti — 14-00. Topshirildi — 14-00